

Development of a parent-child educational program based on all-round education of the document of fundamental change and its effectiveness on self-esteem, self-efficacy and self-regulation of students with special learning disabilities

GholamReza Homaei Latif¹, Houshang Jadidi², Iraj Safaei Rad³, Farzad Zandi⁴

1. Ph.D Candidate in Educational Psychology, Sanandaj Branch, Islamic Azad University, Sanandaj, Iran. E-mail: gh.homaei@gmail.com

2. Assistant Professor, Department of Psychology, Faculty of Humanities, Sanandaj Branch, Islamic Azad University, Sanandaj, Iran. E-mail: h.jadidi@yahoo.com

3. Assistant Professor, Department of Educational Sciences and Psychology, Faculty of Humanities, Hamadan Branch, Islamic Azad University, Hamadan, Iran. E-mail: iraj.safaei@yahoo.com

4. Assistant Professor, Department of Psychology, Faculty of Humanities, Qorveh Branch, Islamic Azad University, Qorveh, Iran. E-mail: farzad.zandi@gmail.com

ARTICLE INFO

Article type:

Research Article

Article history:

Received 25 June 2022

Received in revised form
24 July 2022

Accepted 29 August 2022

Published Online 23
September 2023

Keywords:

parent-child educational program,
all-round education,
document of fundamental change,
self-efficacy,
self-regulation,
special learning disabilities

ABSTRACT

Background: One of the topics that has attracted the attention of many researchers in recent years is special learning disabilities in students. The present study intends to compile this program, the contents of which are taken from the document of fundamental change, to examine the effectiveness of this program on the level of self-regulation, self-efficacy and self-esteem of students with learning disabilities who are always weak in these factors.

Aims: The aim of this study was to develop a parent-child educational program based on all-round education of the document of fundamental change and its effectiveness on self-esteem, self-efficacy and self-regulation of students with special learning disabilities.

Methods: This research based on data search had a hybrid nature so that both qualitative and quantitative research approaches were used simultaneously. The statistical population in the qualitative part of the document of fundamental change in education of the Islamic Republic of Iran and in the quantitative part were parents of all students and children with learning disabilities in Asadabad, Hamadan province, who in the academic year (2020-2021) Those who referred to learning disability centers were selected by available sampling method and descriptive and inferential statistics were used to analyze the data. These analyzes were performed at an error level of 0.05 with the help of SPSS software version 24.

Results: The results showed that the education of the developed parent-child program based on all-field training of the document of fundamental change on improving the self-efficacy of students with effect size (0.827); On improving students' self-regulation with effect size (0.771); It is effective in improving students' self-esteem with effect size (0.702)

Conclusion: The results of the present study showed that teaching a parent-child educational program based on a comprehensive educational system of the document of fundamental change to parents of children with learning disabilities increases awareness and ability of people to deal appropriately with children with disabilities and thus promotes self-esteem and self-efficacy. And students' self-regulation will suffer from special learning disabilities.

Citation: Homaei Latif, Gh.R., Jadidi, H., Safaei Rad, I., & Zandi, F. (2023). Development of a parent-child educational program based on all-round education of the document of fundamental change and its effectiveness on self-esteem, self-efficacy and self-regulation of students with special learning disabilities. *Journal of Psychological Science*, 22(127), 1485-1505. [10.52547/JPS.22.127.1485](https://doi.org/10.52547/JPS.22.127.1485)

Journal of Psychological Science, Vol. 22, No. 127, 2023

© The Author(s). DOI: [10.52547/JPS.22.127.1485](https://doi.org/10.52547/JPS.22.127.1485)

✉ **Corresponding Author:** Houshang Jadidi, Assistant Professor, Department of Psychology, Faculty of Humanities, Sanandaj Branch, Islamic Azad University, Sanandaj, Iran.

E-mail: h.jadidi@yahoo.com, Tel: (+98) 9188779979

Extended Abstract

Introduction

One of the topics that has attracted the attention of many researchers and thinkers in recent years is special learning disabilities in students. Learning disabilities are a group of inconsistency disorders that are manifested in the forms of listening and speaking, reading, writing, and mathematics (Cortiella & Horowitz, 2014). Learning disability is a neurological disorder that is caused by improper functioning of the brain, which affects the ability to perceive, retain, recall, and organize information in a person (Rezapour Mirsaleh et al., 2018).

Students with learning disabilities have normal and apparently normal intelligence, but because they are at a weak level of information processing, they suffer from impaired mental functions, memory, reasoning, and analysis, problem solving ability, and neurological and psychological problems (Maki et al., 2015). These types of problems cause damage such as poor self-concept, low self-confidence and self-esteem, and communication problems with their peers and families (Rezapour Mirsaleh et al., 2018).

Students with learning disabilities sometimes have a very pessimistic view of themselves and as a result feel that they are incapable and unworthy (Afroz et al., 2014).

In addition, Abolghasemi et al. (2015) believe that a large part of the problems of students' learning disorders is due to self-regulation strategies in students. Families with children with behavioral disorders and problems have a low level of interaction with problems, and family members get angry during discussions, do not understand each other's words, and try to humiliate and blame them without listening to their words (Emami & Mohammadi).

It is necessary to resolve these contradictions and ambivalence in order to establish a good relationship between parents and children with learning disabilities and increase the necessary methods to reduce the destruction of children's behavior and improve the management of parents' behavior (Sheperis et al., 2015).

Teaching parent-child programs increases self-regulation and self-efficacy in parent-child

interaction (Esmaeili & Akhavan Tafti, 2016). Although many researches have been conducted to solve the problems of parent-child relationship, the use of a native program based on the intellectual system and values governing the society based on the upper documents and the philosophy of Islamic education has not been considered by domestic researchers. Due to the large number of students with learning disabilities in school and the useful role that the family and their skills and functions have in the growth and education of children, and due to the lack of research in the field of developing a parent-child education program based on the above documents and according to what was reviewed, The present research is in search Compilation of the parent-child educational program based on the comprehensive education of the fundamental transformation document, It is also to investigate its effectiveness on self-esteem, self-efficacy and self-discipline of students with special learning disorders.

Method

This research based on data search had a hybrid nature so that both qualitative and quantitative research approaches were used simultaneously. The statistical population in the qualitative part of the document of fundamental change in education of the Islamic Republic of Iran and in the quantitative part were parents of all students and children with learning disabilities in Asadabad, Hamadan province, who in the academic year (2020-2021) Those who referred to learning disability centers were selected by available sampling method and descriptive and inferential statistics were used to analyze the data. These analyzes were performed at an error level of 0.05 with the help of SPSS software version 24.

Results

The main and subcategories resulting from the content analysis were done through coding. In order to understand the categories of the parent-child educational program based on the full-scale education of the fundamental transformation document, three overlapping processes of open, axial and theoretical coding were used. According to the content analysis, it was found that in the parent-child education

program, based on the full-scale education of the fundamental change document, educational goals, content, parents' duties, and children's homework are emphasized by parents, and according to the field of education, each of these sub-categories had several basic concepts, In the form of more abstract concepts, moral belief education, aesthetic and artistic education, biological and physical education, scientific and technological education, social

education, economic and professional education were classified. This program was taught in several sessions to parents of students with learning disabilities in the present study.

The results of the test of the effectiveness of the parent-child educational program on the level of self-efficacy, self-regulation and self-esteem of students are also shown in Table 1.

Table1. The results of the test of the effectiveness of the parent-child educational program on the level of self-efficacy, self-regulation and self-esteem of students

Source	Variable	F	P	Coefficient of partial squares
Group	self-efficacy	128.898	0.001	0.827
Group	self-regulation	90.775	0.001	0.771
Group	self-esteem	63.656	0.001	0.702

In general, the results of Table 1 show that parent-child program training based on the full-scale education of the fundamental transformation document improves self-efficacy (0.827), self-regulation (0.771) and self-esteem (0.702) of students with an effect size of is effective.

Conclusion

The current research was conducted with the aim of developing a parent-child educational program based on the comprehensive education of the fundamental transformation document and its effectiveness on the self-esteem, self-efficacy and self-regulation of students with special learning disorders. The analysis of the findings showed that parent-child education based on the full-scale education of the fundamental delivery document includes its six main areas, under which educational goals, content, parents' duties and children's assignments were in the form of operational goals or the same open concepts.

This finding is consistent with the results of kbari Zardkhaneh & Mahmoodi (2013), which showed the effect of teaching adolescent transformation program to parents on parent-child relationship and family functioning. The results of the present study showed that parent-child education based on the comprehensive education of the fundamental transformation document is effective on improving the self-efficacy of students. This finding is consistent with the results of the studies of Esmaeili & Akhavan Tafti (2016) and the study of Wiskrich (2013). This

finding is consistent with the results of the studies (Ismaili and Akhwan Tafti, 2015) which investigated the effectiveness of parent-child relationship education on self-efficacy and self-esteem of female students with learning disabilities, and showed that education based on parent-child relationship on self-efficacy and self-esteem Self has a significant positive effect on female students with learning disabilities.

It seems that parent-child relationship training based on the fundamental transformation document is effective for increasing people's awareness and ability to deal appropriately with each other in order to create mutual and intimate relationships and as a result increase self-efficacy, self-regulation and self-esteem.

Ethical Considerations

Compliance with ethical guidelines: The present article is taken from the doctoral dissertation in the field of educational psychology, Islamic Azad University Sanandaj Branch. In this research, all ethical considerations related to qualitative studies, such as informed consent, confidentiality of information and trusteeship in expressing the opinions of the participants, have been observed.

Funding: This study was conducted as a PhD thesis with no financial support.

Authors' contribution: The first author is the main researcher of this study. The second author is the supervisor and the third author are also the advisor of the thesis.

Conflict of interest: The authors declare no conflict of interest for this study.

Acknowledgments: We hereby thank and appreciate all the people who have cooperated in this research.

تدوین برنامه آموزشی والد - فرزند بر اساس تربیت تمام ساحتی سند تحول بنیادین و اثربخشی آن بر عزت نفس، خودکارآمدی و خودنظم‌جویی دانشآموزان دچار اختلال یادگیری ویژه

غلامرضا همایی لطیف^۱، هوشنگ جدیدی^{۲*}، ایرج صفائی راد^۳، فرزاد زندی^۴

۱. دانشجوی دکتری روانشناسی تربیتی، واحد سنتدج، دانشگاه آزاد اسلامی، سنتدج، ایران.

۲. استادیار، گروه روانشناسی، دانشکده علوم انسانی، واحد سنتدج، دانشگاه آزاد اسلامی، سنتدج، ایران.

۳. استادیار، گروه علوم تربیتی و روانشناسی، دانشکده علوم انسانی، واحد همدان، دانشگاه آزاد اسلامی، همدان، ایران.

۴. استادیار، گروه روانشناسی، دانشکده علوم انسانی، واحد قزوین، دانشگاه آزاد اسلامی، قزوین، ایران.

چکیده

مشخصات مقاله

زمینه: یکی از موضوعاتی که در سال‌های اخیر توجه بسیاری از پژوهشگران را به خود جلب کرده است، ناتوانی‌های یادگیری ویژه در دانشآموزان است. پژوهش حاضر در صدد است ضمن تدوین برنامه آموزشی والد - فرزند که محتویات آن برگرفته از سند تحول بنیادین است، اثربخشی این برنامه را بر سطح خودنظم‌جویی، خودکارآمدی و حرمت خود دانشآموزان دارای اختلال یادگیری ویژه که همواره در این عوامل دچار ضعف هستند، بررسی کند.

هدف: پژوهش حاضر با هدف تدوین برنامه آموزشی والد - فرزند بر اساس تربیت تمام ساحتی سند تحول بنیادین و بررسی اثربخشی آن بر عزت نفس، خودکارآمدی و خودنظم‌جویی دانشآموزان دچار اختلال یادگیری ویژه انجام شد.

روش: این پژوهش بر مبنای جستجوی داده، دارای ماهیت ترکیبی بود به طور همزمان از دو رویکرد تحقیق کیفی و کمی استفاده شد. جامعه آماری در بخش کیفی سند تحول بنیادین آموزش و پرورش جمهوری اسلامی ایران و در بخش کمی والدین کلیه دانش آموزان و فرزندان دارای اختلال یادگیری شهر اسدآباد استان همدان بودند که در سال تحصیلی ۱۳۹۹-۱۴۰۰ در پایه‌های چهارم، پنجم، و ششم که به مراکز اختلال یادگیری مراجعه کرده بودند با روش نمونه‌گیری در دسترس انتخاب شد و برای تجزیه و تحلیل داده‌ها از آمار توصیفی و آمار استنباطی مانند تحلیل کواریانس استفاده شد. این تحلیل‌ها در سطح خطای ۰/۰۵ و با کمک نرم‌افزار SPSS نسخه ۲۴ انجام شد.

یافته‌ها: یافته‌های پژوهش نشان داد که آموزش برنامه تدوین شده والد - فرزندی بر اساس تربیت تمام ساحتی سند تحول بنیادین بر بهبود خودکارآمدی دانشآموزان با اندازه اثر (۰/۸۲۷)، بر بهبود خودنظم‌جویی دانشآموزان با اندازه اثر (۰/۷۷۱) و بر بهبود حرمت خود (عزت نفس) دانشآموزان با اندازه اثر (۰/۷۰۲) تأثیرگذار است.

نتیجه‌گیری: نتایج این پژوهش نشان داد آموزش برنامه آموزشی والد - فرزندی تدوین شده بر اساس سیستم تربیتی تمام ساحتی سند تحول بنیادین به والدین کودکان دچار اختلال یادگیری ویژه، باعث افزایش آگاهی و توانایی افراد در برخورد مناسب با کودکان دچار اختلال و در نتیجه ارتقاء حرمت نفس و افزایش خودکارآمدی و خودنظم‌جویی دانشآموزان دچار اختلال یادگیری ویژه می‌شود.

استناد: همایی لطیف، غلامرضا؛ جدیدی، هوشنگ؛ صفائی راد، ایرج؛ و زندی، فرزاد. (۱۴۰۲). تدوین برنامه آموزشی والد - فرزند بر اساس تربیت تمام ساحتی سند تحول بنیادین و اثربخشی آن بر عزت نفس، خودکارآمدی و خودنظم‌جویی دانشآموزان دچار اختلال یادگیری ویژه. مجله علوم روانشناختی، دوره ۲۲، شماره ۱۲۷، ۱۴۰۲، ۱۵۰۵-۱۴۸۵.

محله علوم روانشناختی، دوره ۲۲، شماره ۱۲۷، ۱۴۰۲. DOI: [10.52547/JPS.22.127.1485](https://doi.org/10.52547/JPS.22.127.1485)

نویسنده مسئول: هوشنگ جدیدی، استادیار، گروه روانشناسی، دانشکده علوم انسانی، واحد سنتدج، دانشگاه آزاد اسلامی، سنتدج، ایران. رایانame: h.jadidi@yahoo.com

تلفن: ۰۹۱۸۳۷۷۹۹۷۹

مقدمه

یکی از موضوعاتی که در سال‌های اخیر توجه بسیاری از پژوهشگران و اندیشمندان را به خود جلب کرده است، ناتوانی‌های یادگیری ویژه^۱ در دانش آموزان است. ناتوانی‌های یادگیری به دسته‌ای از اختلالات ناهمانگ گفته می‌شود که به شکل‌های گوش دادن و حرف زدن، خواندن، نوشتن و ریاضی نشان داده می‌شود (کورتیلا و هوریتز، ۲۰۱۴). ناتوانی یادگیری، اختلال عصبی است که علت آن عملکرد نادرست مغز است که بر روی توانایی و ادراک و حفظ و یادآوری و سازماندهی اطلاعات در فرد تأثیرگذار است (رضاپور میرصالح به نقل از کلدنبگ و همکاران، ۲۰۱۵). دانش آموزانی که دچار اختلالات یادگیری هستند با این که هوش عادی و به ظاهر طبیعی دارند اما به دلیل این که در سطح ضعیف پردازش اطلاعاتی هستند دچار اختلال عملکردهای ذهنی، حافظه، استدلال، و تحلیل توانایی حل مسئله و مشکلات عصبی و روانی می‌شوند (مکی، فلوبید و روپرسون، ۲۰۱۵) دانش آموزانی مبتلا به اختلالات یادگیری با وجود داشتن هوش و ظاهر طبیعی، به خاطر سطح پایین پردازش شناخت در مدرسه نسبت به هم‌کلاسی‌های خود ضعیف‌تر عمل می‌کنند (رضاپور میرصالح به نقل از کلدنبگ و همکاران، ۲۰۱۵).

این نوع مشکلات باعث آسیب‌هایی مانند خودپنداره ضعیف، اعتماد به نفس و عزت نفس پایین و مشکلات ارتباطی آن‌ها با همسالان و خانواده‌هایشان می‌شود (رضاپور میرصالح به نقل از کلدنبگ و همکاران، ۲۰۱۵). دانش آموزانی که دچار اختلال یادگیری هستند در شناسایی در ک و تفکر عینی، توصیف هیجانات درونی خود در مقایسه با هم‌کلاسی‌های خود خیلی ضعیف‌تر هستند (سلیمانی و همکاران، ۱۳۹۰)، آن‌ها فکر می‌کنند که توانایی کمی دارند و در انجام کارها و اعمال خود در زندگی روزمره ناتوانند (شولت و شولتز، ۲۰۱۶)، در مطالعات مختلف که درباره خودپنداره انجام شده است، دانش آموزان مبتلا به ناتوانی یادگیری گاهی اوقات نگاه بسیار بدینانه به خودشان دارند و در نتیجه احساس می‌کنند که یک فرد ناتوان و بی‌لیاقت هستند. در یک دید کلی، می‌توان خودپنداره را احساس و داوری فرد درباره توانایی خود تعریف کنیم (افروز و همکاران، ۱۳۹۳). علاوه بر این، ابوالقاسمی و همکاران (۱۳۹۳) معتقدند بخش زیادی از مشکلات اختلال یادگیری دانش آموزان به دلیل راهبردهای خودتنظیمی

^۱. special learning disabilities

در دانش آموزان است. مطالعات زیادی نشان داده است که دانش آموزان در باورهای انگیزشی و راهبردهای یادگیری به ناتوانی یادگیری دچار اختلال هستند (کلاسن، ۲۰۱۰).

خانواده‌هایی که فرزندان با اختلالات و مشکلات رفتاری دارند، سطح تعامل آن‌ها در برابر مشکلات کم است و افراد خانواده در هنگام بحث و گفتگو عصبانی می‌شوند، حرف‌های هم‌دیگر را متوجه نمی‌شوند و تلاش دارند بدون گوش دادن به حرف‌ها، آن‌ها را تحریر و سرزنش کنند (اما می‌و محمدی، ۱۳۸۳). ضروری است که برای برقراری ارتباط خوب بین پدر و مادر و فرزندانی که دچار اختلال یادگیری هستند این تضادها و دوگانگی را برطرف کرده و روش‌های لازم برای کاهش تخریب رفتار فرزندان و بهبود مدیریت رفتار پدر و مادر را افزایش دهیم (شپریس و همکاران، ۲۰۱۵). هدف از بهبود وضعیت تعامل فرزند - والد، کم کردن مشکلات رفتاری فرزندان و بهبود رفتار خوب اجتماعی، نظم و خلاقیت‌های رفتاری فرزندان و کم کردن استرس و تنشی‌های پدر و مادر نسبت به فرزندان است (داموداران، ۲۰۱۵). در بررسی‌های اثر روابط والد - فرزندی بر روی سلامت روانی و افسردگی فرزندان در مطالعات روانشناسی تأیید شده که این رابطه اگرچه در دوره کودکی اهمیت زیادی دارد، اما می‌تواند در دوره بزرگسالی هم مهم باشد (خانزاده و همکاران، ۱۳۹۲)، برنامه‌های والد - فرزندی و یا چگونگی ارتباط والد - فرزند، کارکردهای خانواده و ابتکارات والدگری می‌توانند برای کاهش مشکلات رفتاری و هیجانی کودکان و بهبود رابطه آن‌ها با والدگری مفید و کارساز باشد.

به نظر می‌رسد کیفیت تعامل والد - فرزندی بر اختلالات رفتاری و فعالیت‌های اجرایی کودکان تأثیر دارد (شپریس و همکاران، ۲۰۱۵) و می‌توان برای جلوگیری از مشکلات روش‌های تربیت فرزندان و افزایش اعتماد به نفس الگوهای تعاملی والد - فرزندی از آن‌ها استفاده کرد (داموداران، ۲۰۱۳). آموزش برنامه‌های والد - فرزندی باعث بیشتر شدن خودتنظیمی و بیشتر شدن خودکارآمدی در تعامل والد - فرزندی می‌شود (اسماعیلی و اخوان‌تفتی، ۱۳۹۵)،

اگرچه پژوهش‌های زیادی برای حل مشکلات رابطه والد - فرزند انجام گرفته است اما استفاده از نوعی برنامه بومی که بر مبنای نظام فکری و ارزش‌های حاکم بر جامعه که بر اساس اسناد بالادستی و فلسفه تعلیم و

محتوای کمی استفاده شد و در بخش دوم این مطالعه، بر اساس اطلاعات حاصل شده از تحلیل محتوا، از داده‌های کمی برای تکمیل و همسویی با نتایج پژوهش کیفی استفاده شد. جامعه آماری این مطالعه در بخش کیفی، سند تحول بنیادین آموزش و پرورش جمهوری اسلامی ایران بود که مقادیر تربیت تمام ساحتی در آن قید شده بود. واحد تحلیل در این بخش متن بود و روش نمونه‌گیری به صورت هدفمند انتخاب شد. جامعه آماری پژوهش در بخش کمی نیز شامل تمامی والدین دارای دانش‌آموز مبتلا به اختلال یادگیری شهر اسدآباد (استان همدان) بودند که در سال تحصیلی ۱۴۰۰-۱۳۹۹ در پایه‌های چهارم، پنجم، و ششم در حال تحصیل بود و به مراکز اختلالات یادگیری آموزش و پرورش مراجعه کرده بودند. در این مرحله برای نمونه‌گیری از روش نمونه‌گیری در دسترس استفاده شد و به صورت تصادفی ۲۰ نفر (۲۰ نفر گروه آزمایش و ۲۰ نفر گروه گواه) انتخاب شدند. برای این که دانش‌آموزان بتوانند خود به پرسشنامه‌های عزت نفس، خودکارآمدی، و خودتنظیمی پاسخ بدهند از والدین دانش‌آموزان استفاده شد. معیارهای ورودی شامل داشتن یک فرزند مبتلا به ناتوانی یادگیری، سطح تحصیلات حداقل دیپلم، نداشتن اختلال روانی بارز و عدم متأثر که، تمایل به مشارکت در پژوهش، رضایت آگاهانه، عدم شرکت در برنامه‌های ارتقاء بهداشت روان طی زمان پژوهش و عدم برخورداری از بیماری خاص یا مزمن شرط ورود آزمودنی‌ها به مطالعه بود. معیارهای خروج از پژوهش نیز عدم تمایل به ادامه شرکت در پژوهش و نقص سایر شرایط ورودی بود.

(ب) ابزار

پرسشنامه خودکارآمدی: شرر و همکاران (۱۹۸۲) برای اولین بار مقیاسی جهت اندازه‌گیری این باور عمومی با نام مقیاس خودکارآمدی تهیه کردند که اختصاص به موقعیت خاصی از رفتار نداشته باشد. مقیاس خودکارآمدی عمومی شرر و همکاران دارای ۱۷ گویه است. شرر و همکاران بدون مشخص کردن عوامل و گویه‌های آن‌ها معتقدند که این مقیاس سه جنبه از رفتار شامل میل به آغازگری رفتار، میل به گسترش تلاش برای کامل کردن تکلیف و مقاومت در رویارویی با موانع را اندازه‌گیری می‌کند. شرر و همکاران همبستگی پیرسون بین مقیاس خودکارآمدی عمومی شرر با مقیاس مستند مهارگذاری، ۰/۲۸۷ را به دست آوردند. وودروف و کاشمر

تربیت اسلامی بوده باشد تا به امروز از سوی پژوهشگران داخلی مورد توجه قرار نگرفته است. بر این اساس و با اقتباس از آن‌جهه که مطرح شد، پژوهش حاضر در صدد است ضمن تدوین این برنامه که محتويات آن برگرفته از سند تحول بنیادین آموزش و پرورش است و بر اساس تعلیم و تربیت تمام ساحتی که لیاقت‌های جمعی و فردی که برای درک و اصلاح بی‌درپی جایگاه خود و دیگران بر اساس اراده و توجه آگاهانه و اراده معیار دین اسلامی را می‌توان به راه‌های متفاوتی برای مراحل متفاوت تربیت براساس ویژگی متریبان نسبت به زمان و مکان معین کرد. ساحت‌های تربیت بر اساس مقام متفاوت حیات طیبه هدف‌های تربیت در سطحی جامع ذکر کرد. برنامه تربیتی استخراج شده از سند تحول بنیادین جمهوری اسلامی ایران در ۶ محور تربیتی تدوین شده است.

به علت فراوانی دانش‌آموزان مبتلا به ناتوانی‌های یادگیری در مدرسه و نقش مفیدی که خانواده و مهارت‌ها و عملکردهای آن‌ها در رشد و تربیت کودکان دارد و به علت خلاصه پژوهشی در زمینه تدوین برنامه آموزش والد - فرزندی بر اساس اسناد بالادستی و با توجه به آن‌جهه مرور شد، پژوهش حاضر در پی تدوین برنامه آموزشی والد - فرزند براساس تربیت تمام ساحتی سند تحول بنیادین و بررسی اثربخشی آن بر حرمت خود، خودکارآمدی و خودنظم جویی دانش‌آموزان دچار اختلال یادگیری ویژه است.

روش

(الف) طرح پژوهش و شرکت گفندگان: این پژوهش بر مبنای جستجوی داده‌ها، دارای ماهیت ترکیبی بود به طوری که در پژوهش حاضر به طور همزمان از دو رویکرد پژوهش کیفی و کمی استفاده شد. همچنین مطالعه حاضر با رویکرد طرح اکتشافی توسعه ابزار انجام شد که بر اساس این طرح، ابتدا جنبه کیفی و سپس جنبه کمی آن انجام و در نهایت تفسیر نتایج کیفی و کمی هم‌زمان انجام شد. در واقع در این طرح ابتدا بر اساس مطالعات کیفی سازه‌ها یا مؤلفه‌های آموزش والد - فرزند بر اساس تربیت تمام ساحتی سند تحول بنیادین تشریح و شناسایی شد در ادامه شاخص‌هایی برای آن تدوین شد و در نهایت با استفاده از داده‌های کمی به بررسی اثربخشی آن بر متغیرهای حرمت خود، خودکارآمدی و خودنظم جویی پرداخته شد. لازم به ذکر است در بخش اول این پژوهش از روش تحلیل

در این آزمون برای هر سؤال ۵ گزینه در نظر گرفته می‌شود. در بخش کمی برای تجزیه و تحلیل داده‌ها ضمن استفاده از شاخص‌های آمار توصیفی از آزمون‌های آمار استنباطی نظری تحلیل کواریانس استفاده شد. لازم به ذکر است این تحلیل‌ها در سطح خطای ۰/۰۵ و با کمک نرم‌افزار SPSS نسخه ۲۴ انجام شد.

یافته‌ها

مفهوم‌های اصلی و فرعی منتج از تحلیل محتوایی از طریق کدگذاری انجام شد. در ادامه برای شناخت این مقوله‌ها پیرامون برنامه آموزشی والد - فرزند براساس تربیت تمام ساحتی سند تحول بنیادین از سه فرآیند همپوشان کدگذاری باز، محوری و نظری استفاده شد. در بخش کدگذاری باز، مفاهیم اولیه شناسایی، در بخش کدگذاری محوری بر اساس قربات معنایی مقوله‌های فرعی تشکیل و در بخش کدگذاری نظر براساس ارتباط بین مقوله‌های فرعی مقوله‌های اصلی ایجاد شدند که یافته‌های حاصل از این فرآیند به شرح جدول ۱ ارائه شده است.

(۱۹۹۳) در بررسی مقیاس خودکارآمدی عمومی شر روای این مقیاس را تأیید می‌کنند (به نقل از اصغرنژاد و همکاران، ۱۳۸۵). در پژوهش اصغرنژاد و همکاران (۱۳۸۵) بررسی روایی ملاکی مقیاس خودکارآمدی عمومی شر، همبستگی این مقیاس با مقیاس مسند مهارگذاری راتر (۱۹۹۶) محاسبه شد که این همبستگی ۰/۳۴۲ به دست آمد. وودروف و کاشمر (۱۹۹۳)، در بررسی مقیاس خودکارآمدی عمومی شر و همکاران پایایی این مقیاس را تأیید کردند (به نقل از اصغرنژاد و همکاران ۱۳۸۵). در پژوهش اصغرنژاد و همکاران (۱۳۸۵) به منظور بررسی همسانی درونی گویه‌های کل، مقیاس ضریب آلفای کرونباخ در مطالعات شر و همکاران (۱۹۸۲) در پژوهش وودروف و کاشمر (۱۹۹۳) ۰/۸۴ و در پژوهش اصغرنژاد و همکاران (۱۳۸۵) ۰/۸۳ گزارش شده است.

پرسشنامه عزت نفس آیزنک: این پرسشنامه حاوی ۳۰ سؤال است که از آن معیار عزت نفس به دست می‌آید افراد با نمرات بالا برای خود قدر و احترام قائل‌اند و از توانایی‌هایشان مطمئن هستند. روش نمره‌گذاری پرسشنامه به این صورت است که به سؤالاتی از پرسشنامه که احساس حقارت را در مقابل عزت نفس می‌سنجد و در صورتی که پاسخ خیر داده شود یک امتیاز تعلق می‌گیرد و اگر پرسش مثبت که باید جواب آری بدهد پاسخ داده شود یا بالعکس امتیازی تعلق نمی‌گیرد. یزدان‌مقدم (۱۳۷۷) اعتبار پرسشنامه را از طریق آلفای کرونباخ ۰/۸۳۰۶ به دست آورده است که این میزان حکایت از اعتبار و همسانی درونی و دقت بالایی پرسشنامه دارد.

پرسشنامه خودتنظیمی بوفارد: پرسشنامه ۱۴ سؤالی بوفارد و همکاران (۱۹۹۵) ابزاری است برای سنجش خودتنظیمی که بر اساس نظریه شناختی - اجتماعی بندورا طراحی شده است. ضریب پایایی کلی پرسشنامه بر اساس آلفای کرونباخ ۰/۷۱ و خرده مقیاس فراشناختی ۰/۶۸ گزارش می‌شود. پایایی شناختی ۰/۷۰ و خرده مقیاس فراشناختی ۰/۶۸ گزارش می‌گیرد آزمون فوق در پژوهشی که درسال (۱۳۸۲) توسط غلامی انجام می‌گیرد ۰/۶۳ گزارش می‌شود. همچنین پایایی آزمون فوق در پژوهشی که توسط نیکدل (۱۳۸۵)، عربزاده (۱۳۸۷) انجام شده و به ترتیب ۰/۶۷ و ۰/۶۹ گزارش می‌شود. همچنین پایایی آزمون فوق در پژوهشی توسط طالب زاده و همکاران (۱۳۹۱) انجام شد. از طریق اجرای آزمایشی بر روی ۳۰ دانشجو با استفاده از آلفای کرونباخ ۰/۷۶ به دست آمده است. کدیور (۱۳۸۰) نیز روایی و پایایی پرسشنامه بوفارد و همکاران را مورد مطالعه قرار داده است.

جدول ۱. تحلیل محتوای برنامه آموزشی والد - فرزند بر اساس تربیت تمام ساحتی سند تحول بنادرین

ردیف	مفاهیم اقتباس شده از سند	مفهوم‌های فرعی	مفهوم‌های اصلی
۱-۱	آشنایی با صفات مهریانی - بخشندگی - دانایی خداوند	اهداف تربیتی	اهداف تربیت
۲-۱	آشنایی کودکان با بخشندگی و مهریانی خداوند - معرفی جنبه‌های رحمت خداوند - ناظر بودن خداوند بر اعمال انسان‌ها - معرفی بهشت با استفاده از داستان‌های قرآنی به عنوان پاداش خداوند به انسان‌های خوب و صالح - عبادت و حرف	محتو	محتو
۳-۱	صفات و مهریانی خداوند را برای فرزندان خود تشریح کنند - از کودکان خواسته شود با خداوند صحبت کنند و خواسته‌های خود را از خداوند بخواهند - آموزش دعا - یکی از داستان‌های قرآنی را برای دوستان خود بازگو کنند - تشویق کودک	تكلیف والدین	تكلیف والدین
۴-۱	بازگو کردن داستان‌های قرآنی تعریف شده برای دوستان - دعا کردن برای پدر و مادر و دوستان - ترسیم نقاشی	تكلیف فرزندان توسط والدین	اهداف تربیتی
۱-۲	آشنایی با شیوه زندگی و آموزه‌های اخلاقی و رفتاری پیشوایان دینی	اهداف تربیتی	اهداف تربیت
۲-۲	آشنایی با فضایل اخلاقی - یاد خدا - راستگویی - احترام به والدین - احترام به حقوق دیگران - نیکی کردن به دیگران - رازداری - همدردی و همیاری - عفو بخشش - خبر واهی - مزاج و شوخ طبعی - عدالت - کرامت انسان - عهد و پیمان - آداب معاشرت - عبادت خدا - توکل به خدا - تواضع و فروتنی	محتو	محتو
۳-۲	هر کدام از فضایل اخلاقی را جهت فرزند خود تشریح و مثالاً ها و مصدقه‌هایی برای آن بیان کنند - مشاهده رفثار فرزندان و در صورت ظهور و بروز رفتارها شایسته رفثارهای مطلوب مورد تشویق قرار گیرند - والدین خود الگوی خوبی از نظر انجام واجبات و ترک محramat باشند	تكلیف والدین	تكلیف والدین
۴-۲	انجام رفثارهای شایسته و ثبت رفثارهای مثبت در دفتر مخصوص و گزارش‌دهی به والدین جهت تشویق	تكلیف فرزندان توسط والدین	تربیت اعتقادی، اخلاقی
۱-۳	آشنایی با رفثارهای فردی، اجتماعی، راستگویی، نظم و پشتکار	اهداف تربیتی	اهداف تربیت
۲-۳	صدقات - راستگویی - نظم و پشتکار - رفثارهای فردی مطلوب	محتو	محتو
۳-۳	تحلیل رفثار کودکان و مشخص کردن رفثارهای مطلوب و نامطلوب	تكلیف والدین	تكلیف والدین
۴-۳	تحلیل رفثار خود و ثبت نکات مثبت و منفی رفثار خود	تكلیف فرزندان توسط والدین	اهداف تربیتی
۱-۴	آشنایی با عزت نفس، تکریم والدین، احترام به طبیعت، خود و دیگران، وفا به عهد	اهداف تربیتی	اهداف تربیت
۲-۴	آشنایی با عزت نفس و کرامت نفس - تبیین جایگاه پدر و مادر با داستان و روایت - آشنایی با احترام به طبیعت و مخلوقات و اهمیت آن در روایات - احترام به حقوق دیگران (دوستان و همسایگان) اهمیت وفا به عهد	محتو	محتو
۳-۴	آشنایی کودکان با عزت نفس و کرامت نفس - بیان داستان‌هایی از زندگی امامان - تشویق رفثارهای مطلوب - والدین الگوی راستگویی و صدقات باشد	تكلیف والدین	تكلیف والدین
۴-۴	ثبت رفثارهای مطلوب در دفتر مخصوص - بیان رفثارهایی که باعث کرامت نفس انسان می‌شود	تكلیف فرزندان توسط والدین	اهداف تربیت
۱-۵	آشنایی با آموزه‌های قرآنی برای زندگی - حق‌الناس - کرامت نفس - جدیت و قانون‌گرایی - امرار معاش - سبک زندگی شخصی	اهداف تربیتی	اهداف تربیت
۲-۵	بیان داستان‌های قرآنی و روایات برای زندگی فردی سالم - بیان ویژگی‌های کرامت نفس - آشنایی با مصادیق جدیت و تلاش - قانون - معرفی سبک زندگی سالم و با نشاط	محتو	محتو
۳-۵	همراهی با کودکان در سبک زندگی سالم و با نشاط - افزایش نشاط اجتماعی خانواده - تبیین قوانین منزل به کمک کودکان	تكلیف والدین	تكلیف والدین
۴-۵	موضوع قوانین برای بهتر زندگی کردن در خانه و همراهی با دوستان	تكلیف فرزندان توسط والدین	اهداف تربیتی
۱-۶	پرورش مهارت مشاهده پدیده‌های طبیعی - فرهنگی و محیط پرامون کودکان	اهداف تربیتی	اهداف تربیت
۲-۶	انجام تمرین‌های مشاهده محیط اطراف - پدیده‌های طبیعی - آثار هنری - جلب توجه کودکان به آثار فرهنگی و هنری محیط پیرامون	محتو	محتو
۳-۶	گفتگو با کودکان در مورد زیبایی‌های طبیعی و مصنوعی محیط اطراف - جلب توجه کودکان به زیبایی‌های طبیعی محیط اطراف - تشویق و تأیید کودک - نصب ناشی کودک در منزل - گردش‌های خانوادگی جهت آشنایی با محیط زندگی و هنری	تعلیم و تربیت	تعلیم و تربیت
۴-۶	مشاهده محیط اطراف و نوشتن انشا و نقاشی	تكلیف فرزندان توسط والدین	زیبایی‌شناسی و هنری
۱-۷	دریافت حسی محیط اطراف و پدیده‌های طبیعی به زبان هنر	اهداف تربیتی	اهداف تربیت
۲-۷	در ک زیبایی‌های محیط اطراف - حساسیت نسبت به زیبایی‌های اطراف - ایجاد توجه به آثار هنری	محتو	محتو

ردیف	مفهوم اقتباس شده از سند	مفهوم‌های فرعی	مفهوم‌های اصلی
۳-۷	گفتگو با کودکان در مورد زیبایی‌های طبیعت - بیان زیبایی‌های محیط اطراف - تأیید و تشویق نقاشی کودکان توسط والدین - نصب نقاشی کودکان روی دیوار منزل		تکلیف والدین
۴-۷	نقاشی زیبایی‌های طبیعت		تکالیف فرزندان توسط والدین
۱-۸	پرورش قوه تخیل - تجسم - ایده‌پردازی کودکان	اهداف تربیتی	
۲-۸	معرفی قوه تخیل - معرفی راهکارهایی پرورش تخیل و خلاقیت کودکان	محثوا	
۳-۸	تشویق طرح‌ها و نقاشی‌های خلاقانه کودکان - تشویق ایده‌های کودکان - کمک به اجرای ایده‌های کودک	تکلیف والدین	
۴-۸	ایده‌های خلاقانه برای حفظ محیط‌زیست بیان کنند	تکالیف فرزندان توسط والدین	
۱-۹	بررسی پدیده‌های طبیعی و آثار هنری	اهداف تربیتی	
۲-۹	معرفی پدیده‌های طبیعی - معرفی آثار هنری در دسترس	محثوا	
۳-۹	از کودکان بخواهند که از پدیده‌های طبیعی شهر و کشور نقاشی بکشند یا انشا بنویسند - تشویق و تأیید آثار کودکان	تکلیف والدین	
۴-۹	نقاشی - انشا	تکالیف فرزندان توسط والدین	
۱-۱۰	به کارگیری اصول زیبایی‌شناسی و ارزشی در محیط زندگی و تأثیر ان در کیفیت زندگی	اهداف تربیتی	
۲-۱۰	بیان کاربرد و ارتباط هنر و زیبایی در زندگی - بیان ارتباط هنر با کیفیت زندگی	محثوا	
۳-۱۰	از کودکان بخواهید ارتباط هنر و زندگی شخصی خود را بیان کنند	تکلیف والدین	
۴-۱۰	کودکان مشخص کنند هنر و زیبایی‌های محیط زندگی خود را مشخص کنند - در مورد نقش هنر در زیاد شدن زندگی خود برای پدر و مادر صحبت کنند	تکالیف فرزندان توسط والدین	
۱-۱۱	کمک به کودک در شناسایی ویژگی‌های جسمی. نیازهای جسمی و کمک به کودک در خودآگاهی جسمی و شناسایی توانمندی‌های خود	اهداف تربیتی	
۲-۱۱	خودآگاهی در مورد توانایی‌ها و نیازهایی جسمی کودک - قدرت عضلانی - مهارت‌های بدنی و حرکتی - شیرین کاری‌ها - استعداد ویژه ورزشی و بدنی در صورت وجود	محثوا	
۳-۱۱	کمک به شناسایی ویژگی‌ها و توانایی‌های جسمی کودک - تشویق توانایی‌ها و مهارت‌های جسمی کودک - برجسته کردن نقاط قوت و توانایی‌های کودک در اجتماع‌های خانوادگی	تکلیف والدین	
۴-۱۱	بیان ویژگی‌های مثبت جسمی - بیان توانایی‌های ویژه بدنی - انجام مهارت‌هایی که یاد گرفته شده در منزل	تکالیف فرزندان توسط والدین	
۱-۱۲	انجام رفتارهایی در جهت شادابی و ارتقاء سطح سلامت و توانایی بدنی	اهداف تربیتی	
۲-۱۲	معرفی تغیرات سالم و مفرح به کودک - همراهی کودک در ایجاد نشاط - ارتقاء نشاط خانواده	محثوا	
۳-۱۲	همراهی با کودک در برنامه‌های ورزشی مفرح - شرکت در پیاده‌روی خانوادگی - همراهی والدین در ورزش‌های سبک - استخر - کوهنوردی - همراهی کودک در تماسای مسابقات ورزشی و...	تکلیف والدین	
۴-۱۲	از کودک بخواهید جهت برنامه‌های خانوادگی برپا نماید و به والدین یادآوری کند - شرکت در برنامه‌های مفرح ورزشی	تعلیم و تربیت	
۱-۱۳	آگاهی و شناخت نسبت به محیط‌زیست خود	اهداف تربیتی	
۲-۱۳	معرفی محیط‌زیست - بیان مزایای محیط‌زیست پاکیزه در کیفیت زندگی	محثوا	
۳-۱۳	سپردن مسئولیت به کودکان در حفظ محیط‌زیست - تشویق کودکان	تکلیف والدین	
۴-۱۳	نقاشی از محیط‌زیست - برای حفظ محیط‌زیست چند پیشنهاد ارائه کنند	تکالیف فرزندان توسط والدین	
۱-۱۴	ایجاد الگوی رفتاری مناسب و ارتقاء سلامت و شادابی - آموزش بهداشت فردی و سلامت - آشنایی با انواع تغیرات سالم فردی و خانوادگی	اهداف تربیتی	
۲-۱۴	معرفی رفتارهای نشاط‌آور - نرم‌ش صحبت‌گاهی خانوادگی - کوهنوردی - گردش در صحراء و باغ - معرفی غذاهای سالم - خواب مناسب - بیان بهداشت فردی و مراقبت از خود در برابر بیماری‌ها	محثوا	
۳-۱۴	همراهی با کودکان در نرم‌ش صحبت‌گاهی - گردش و بازی‌های خانوادگی - گردش‌های خانوادگی	تکلیف والدین	
۴-۱۴	برنامه‌ریزی ورزش و تغیرات خانوادگی را انجام می‌دهد - تهیه برنامه غذایی پیشنهادی برای خانواده	تکالیف فرزندان توسط والدین	
۱-۱۵	مطالعه پدیده‌های طبیعی - مطالعه روابط ریاضی	اهداف تربیتی	تعلیم و تربیت علمی
۲-۱۵	مطالعه کوههای، جنگلهای - محیط‌زیست - بیماری‌ها و..... طبق علوم تجربی پایه - محتوای کتاب ریاضی پایه و فناوری	محثوا	

ردیف	مفهوم‌های اصلی	مفهوم‌های فرعی	مفهوم‌های اقتباس شده از سند
۳-۱۵	همراهی با کودک در انجام آزمایش‌ها و کسب تجارت و در اختیار گذاشتن مواد و وسائل و تشویق به خاطر یافته‌ها	تکلیف والدین	
۴-۱۵	انجام آزمایش‌های علوم - پیدا کردن راه حل‌های خلاقانه برای مسائل ریاضی	تکالیف فرزندان توسط والدین	
۱-۱۶	اشتراک گذاری یافته‌های علمی با دوستان	اهداف تربیتی	
۲-۱۶	اشتراک گذاری نتایج و تفاسیر یافته‌های علمی	محتوها	
۳-۱۶	همراهی با کودکان در تفسیر نتایج و انجام پژوهه‌های علمی با دوستان و همسالان	تکلیف والدین	
۴-۱۶	تشکیل گروه‌های درسی - هم‌افزایی با دوستان در انجام آزمایش‌ها - تفسیر نتایج - نتیجه‌گیری	تکالیف فرزندان توسط والدین	
۱-۱۷	پرورش مهارت پرسشگری و خلاقیت - پرورش مهارت انجام کارهای عملی و فناوری	اهداف تربیتی	
۲-۱۷	تقویت روحیه پرسشگری و پژوهش - آموزش روش علمی برای حل مسائل به کودکان	محتوها	
۳-۱۷	همراهی با کودکان در انجام روش علمی - تشویق کودک پس از گذر از هر مرحله پژوهش - درهایی به روی تجربیات جدید برای کودکان باز کنید	تکلیف والدین	
۴-۱۷	ارائه پژوهشی و آزمایش‌های علمی تجربی پایه	تکالیف فرزندان توسط والدین	
۱-۱۸	طراحی کالا و وسائل مورد نیاز زندگی	اهداف تربیتی	
۲-۱۸	آموزش طراحی وسائل مورد نیاز زندگی یا طراحی ابزار یا وسیله‌ای که باعث بهبود در زندگی شود	محتوها	
۳-۱۸	کمک به فرزندان در اجرا و ساخت ایده‌ها تشویق طرح‌های اجرایی - در اختیار قرار دادن وسائل و ابزار	تکلیف والدین	
۴-۱۸	طراحی اجرا و ساخت ایده‌ها به کمک والدین و مدرسه	تکالیف فرزندان توسط والدین	
۱-۱۹	حل مسائل زندگی به روش حل مسئله	اهداف تربیتی	
۲-۱۹	آموزش روش حل مسئله - آموزش مهارت‌های خودآگاهی - تشویق کودکان به حل مسائل روزمره - تهیه لیستی از کارهایی که کودک می‌تواند خودش آن را انجام دهد	محتوها	
۳-۱۹	تشویق کودکان به حل مسائل روزمره - همراهی با کودکان در حل مسئله - کودکان را با چالش‌ها روبه‌رو کنید و آن‌ها را راهنمایی کرده و در نهایت تشویق کنید	تکلیف والدین	
۴-۱۹	انجام کارهای روزمره - حل مسائل روزمره که توسط والدین لیست شده است	تکالیف فرزندان توسط والدین	
۱-۲۰	آشنایی با نقش کودک در خانواده، دوستان، مدرسه و محله - آشنایی با وظایف فرد در گروه - پرورش روحیه تعلق به گروه، خانواده، محله و شهر - پرورش هوش هیجانی	اهداف تربیتی	
۲-۲۰	معرفی نقش‌های فرزندی - معرفی نقش پدر و مادر و اعضای خانواده - آشنایی با مهارت دوست‌باشی و همراهی با دوستان - تبیین نقش مدرسه، معلم و کارهای گروهی - تبیین نقش گروه در موقوفیت کارها - تبیین فواید کارهای گروهی (همکاری و همیاری)	محتوها	
۳-۲۰	کمک به فرزندان در شناخت از نقش‌های فردی و گروهی - خانواده و دوستان - همراهی با کودکان در شناخت دوستان - دعوت از دوستان در میهمانی‌ها و جشن تولد با میهمانگی والدین - همانهنجی با خانواده دوستان فرزند - تشویق به همیاری و همکاری با دوستان - واگذاری کارهای گروهی با همکاری مدرسه	تکلیف والدین	
۴-۲۰	همکاری و همراهی دوستان در انجام کارهای گروهی - معرفی خانواده - محله - شهر به دوستان و اعضای خانواده	تکالیف فرزندان توسط والدین	
۱-۲۱	آشنایی با رفتارهای همدلalte و احترام به دیگران و مشارکت جویی	اهداف تربیتی	
۲-۲۲	معرفی رفتارهای همدلalte - همیاری - کمک به هم نوع - کمک به فقا - همدردی - تبیین مشارکت جویی و نقش مشارکت و همیاری در موقوفیت کارها - معرفی مؤلفه‌های احترام و تکریم فردی و اجتماعی - تبیین آداب اجتماعی - احترام به شخصیت خود	محتوها	
۳-۲۲	ثبت رفتارهای مثبت کودک و تشویق آن‌ها (اقتصاد ژئونی در مورد رفتارهای مثبت فردی و اجتماعی) تشویق به انجام کارهای مشارکتی - وقت گذاشتن و صحبت کردن با کودکان - به آن‌ها یاد بدهید برای خود ارزش قابل باشند و به شخصیت خود	تکلیف والدین	
۴-۲۲	احترام بگذارند - ایجاد جو امن خانواده با روابط صحیح ذوجین	تعلیم و تربیت اجتماعی	
۱-۲۳	تئیه لیستی از رفتارهای مثبت فردی و اجتماعی - تئیه لیستی از کارهایی که می‌توان به صورت مشارکتی انجام داد	تکالیف فرزندان توسط والدین	
۲-۲۳	آشنایی با وظایف فرد در مقابل دیگران - پدر، مادر معلم و دوستان و جامعه محلی	اهداف تربیتی	
۳-۲۳	تبیین وظایف کودکان در مقابل پدر، مادر، پدر بزرگ‌ها و مادر بزرگ‌ها - معلم و اعضای جامعه	محتوها	

ردیف	مفهوم اقتباس شده از سند	مفهوم‌های فرعی	مفهوم‌های اصلی
۳-۲۳	تشویق و همراهی کودکان در انجام وظیفه در قبال بزرگ ترها- عنشق ورزیدن بدون قید و شرط - به کودکان بگویید که عاشق آنها هستید - آموزش انعطاف پذیری به کودکان - تشویق به انجام کارهای خانه	تکلیف والدین	
۴-۲۳	نهیه لیستی از کارهایی که می‌توان در قبال والدین ف بزرگ ترها و اجتماع انجام داد - خود ارزیابی کودک از انجام وظیفه در قبال نقش خود -	تکالیف فرزندان توسط والدین	
۱-۲۴	آشنایی با نقش خود به عنوان یک شهر وند ایرانی و ایجاد تعلق خاطر به وطن هویت ملی و مذهبی	اهداف تربیتی	
۲-۲۴	تبیین هویت ملی و تقویت احساس تعلق به میهن و وطن - معرفی کشور - پرچم - سرود ملی - افتخارات ملی - تبیین دین و مذهب - معرفی افتخارات دینی و مذهبی و اصول دین و قرآن	محتوا	
۳-۲۴	تشویق کودکان در هویت پذیری - همراهی و شرکت با کودکان در مراسم های اجتماعی - ملی و مذهبی	تکلیف والدین	
۴-۲۴	شرکت در مراسم و برنامه های ملی و مذهبی و اجتماعی - نهیه لیستی از اسطوره های دینی و ملی کشور - خود اظهاری کودک در مورد کشور و قهرمانان	تکالیف فرزندان توسط والدین	
۱-۲۵	کسب مهارت های شهرنامی و اجتماعی و اشنایی کودک با مهارت های نوع دوستی - اثمار - مسولیت پذیری	اهداف تربیتی	
۲-۲۵	تبیین مهارت های شهرنامی و اجتماعی - اشنایی به مشارکت در فعالیت های زیست محیطی - فرهنگی - اجتماعی	محتوا	
۳-۲۵	همراهی با کودکان در انجام مهارت های اجتماعی - تشویق کودک - دادن مسولیت بو کودکان - تلاش در جهت استقلال آنها - آموزش مهارت های شهرنامی	تکلیف والدین	
۴-۲۵	نهیه لیستی از رفتارها و مهارت های اجتماعی - خود ارزیابی کودک از انجام مهارت های اجتماعی	تکالیف فرزندان توسط والدین	
۱-۲۶	آشنایی کودک با سبک زندگی سالم اجتماعی و حفاظت از خود و دیگران در برابر آسیب های اجتماعی	اهداف تربیتی	
۲-۲۶	تبیین آسیب های اجتماعی - مدیریت فضای مجازی و اینترنت - معرفی سبک زندگی سالم و شاداب جهت والدین	محتوا	
۳-۲۶	مدیریت و کنترل کودکان در مقابل آسیب های اجتماعی - مدیریت کودکان در استفاده از بازی های رایانه ای - فضای مجازی - اینترنت و... - ایجاد امنیت و آرامش در خانواده	تکلیف والدین	
۴-۲۶	نهیه برنامه خود اظهاری استفاده کنترل شده از بازی های رایانه ای - اینترنت و... در صورت استفاده قبلی	تکالیف فرزندان توسط والدین	
۱-۲۷	آشنایی با روش های مصرف بهینه و صرفه جویی در زندگی	اهداف تربیتی	
۲-۲۷	معرفی شیوه های مدیریت صحیح مصرف انرژی - بیان روابط در مورد صرفه جویی و جلو گیری از اصراف	محتوا	
۳-۲۷	واگذاری مدیریت مصرف انرژی منزل به کودک - تشویق و تأیید برنامه مدیریت مصرف کودک	تکلیف والدین	
۴-۲۷	نهیه برنامه مدیریت مصرف انرژی منزل	تکالیف فرزندان توسط والدین	
۱-۲۸	آموزش مهارت های ساده کار افرینی و اشنایی با ساخت یک محصول ساده به کمک خانواده	اهداف تربیتی	
۲-۲۸	آموزش ساخت صنایع دستی با منابع در دسترس - پخت غذا، ساندویچ - شمع سازی - پرورش کاکتوس و گل و گیاه	محتوا	
۳-۲۸	آموزش ساخت صنایع دستی و هنر های خانگی - تشویق و ترغیب کودکان	تکلیف والدین	
۴-۲۸	ساخت کاردستی و صنایع دستی پخت غذا و ساندویچ های ساده - عرضه در نمایشگاه های هفتگی و فصلی یا نمایشگاه مدرسه	تکالیف فرزندان توسط والدین	
۱-۲۹	پرورش قوه خلاقیت کودک در تولید یک محصول	اهداف تربیتی	
۲-۲۹	آموزش مهارت های پرورش خلاقیت کودکان	محتوا	
۳-۲۹	تشویق ایده های کودکان	تکلیف والدین	تعلیم و تربیت
۴-۲۹	ایده پردازی و ساخت ایده ها - نهیه لیستی از ایده هایی که به نظر آنها می رسد	تکالیف فرزندان توسط والدین	اقتصادی و حرفه ای
۱-۳۰	آشنایی کودک با مبانی تولید - توزیع و مصرف	اهداف تربیتی	
۲-۳۰	آشنایی با تولید - صنایع - توزیع - عرضه و تقاضا - کشاورزی و صرفه جویی	محتوا	
۳-۳۰	از کودکان خواسته شود کالاهایی که در منزل مصرف می شود از نظر تولید - قیمت و... بررسی کنند	تکلیف والدین	
۴-۳۰	مدیریت مصرف کالا و خدمات خانواده - نهیه لیستی از مواد مصرفی خانواده	تکالیف فرزندان توسط والدین	
۱-۳۱	آشنایی کودکان با اخلاق اقتصادی - حق انسان - کار و تلاش - پشتکار - صرفه جویی - پس انداز	اهداف تربیتی	
۲-۳۱	آشنایی با مبانی اخلاق اقتصاد - حق انسان - انصاف - پشتکار - تولید ملی و داخلی - صرفه جویی و فرهنگ پس انداز	محتوا	
۳-۳۱	از کودکان بخواهند به صورت روزانه مصادیق اجرای رعایت حق انسان - انصاف، صرفه جویی و پس اندازرا در زندگی خود مشخص کنند	تکلیف والدین	
۴-۳۱	کودک در یک دفتر مدیریت مصرف واجرای مصادیق رعایت اخلاق اقتصادی و خرید و فروش را برای خود مشخص کند	تکالیف فرزندان توسط والدین	

جدول ۲. برنامه آموزشی والد - فرزند تدوین شده بر اساس تربیت تمام ساختی سند تحول بنیادین

ساخت تربیتی	جلسه	اهداف تربیتی	محثوا	تکلیف والدین	تکالیف فرزندان توسط والدین
تریبیت	۱	آشنایی کودکان با بخشندگی	صفات و مهربانی خداوند را برای فرزندان خود تشریح و مهربانی خداوند - معرفی	آشنایی با صفات	آشنایی کودکان با بخشندگی
اعتقادی - اخلاقی	۲	مهربانی، بخشندگی، دانایی خداوند	جنبهای رحمت خداوند - ناظر بودن خداوند بر اعمال انسان ها - معرفی بهشت با استفاده از داستان های قرآنی به عنوان پاداش خداوند بخراهند - اموزش دعا - یکی از داستان های خداوند به انسان های خوب و صالح - عبادت و حرف زدن با خداوند	آشنایی با فضایل اخلاقی - خدا - راستگویی - احترام به والدین - احترام به حقوق دیگران	آشنایی با فضایل اخلاقی - یاد و مثال ها و مصدقای هایی برای آن بیان کنند
ورفتاری پیشوایان دینی	۳	آشنایی با شیوه زندگی و آموزه های اخلاقی	مشاهده رفتار فرزندان و در صورت ظهور و بروز رفتارها شایسته رفتارهای مطلوب مورد تشویق قرار گیرد - والدین خود الگوی خوبی از نظر انجام واجبات و ترک محرمات باشند.	صداقت. راستگویی - نظم و پشتکار - رفتارهای فردی مطلوب	آشنایی با رفتارهای فردی، اجتماعی، راستگویی، نظم و پشتکار
آشنایی با عزت نفس و کرامت	۴	آشنایی با عزت نفس، تکریم والدین، احترام به طبیعت و مخلوقات واهیت آن در روایات - احترام به حقوق دیگران (دوسن)، وهمسایگان) اهمیت وفای به عهد	آشنایی کودکان با عزت نفس - بیان داستان هایی از زندگی امامان - هایی از زندگی امامان - تشویق رفتارهای مطلوب - والدین الگوی راستگویی و صداقت باشند -	هرراهی با کودکان در سبک زندگی سالم و با نشاط - افزایش نشاط اجتماعی خانواده - تبیین قوانین منزل به کمک کودکان -	ثبت رفتارهای مطلوب در دفتر مخصوص - بیان رفتارهایی که باعث کرامت نفس انسان می شود.
پژوهش مهارت مشاهده	۵	آشنایی با آموزه های قرآنی و روایات	بیان داستان های قرآنی و روایات برای زندگی فردی سالم - بیان ویژگی های کرامت نفس - انسانی با مصادیق جدیت و تلاش - قانون - معرفی سبک زندگی سالم و با نشاط	هرچگونه با کودکان در مورد زیبایی های طبیعی و مصنوعی محیط اطراف - جلب توجه کودکان به زیبایی های طبیعی	- موضوع قوانین برای بهتر زندگی کردن در خانه و همراهی با دوستان -
تعلیم و تربیت	۱	پذیده های طبیعی - فرهنگی و محیط پیرامون	انجام تمرین های مشاهده محیط اطراف - پذیده های طبیعی - آثار هنری - جلب توجه کودکان	مشاهده محیط اطراف و نوشتن انشا و نقاشی	

ساحت تربیتی	جلسه	اهداف تربیتی	محظوظ	تکلیف والدین	تکالیف فرزندان توسط والدین
دریافت حسی محیط اطراف و پدیده های طبیعی به زبان هنر	۲	کودکان به آثار فرهنگی و هنری محیط پیرامون -	محیط اطراف - تشویق و تأیید کودک - نصب نقاشی	کودک در منزل- گردش های خانوادگی جهت آشنایی با محیط زندگی و طبیعی گفتگو با کودکان در مورد زیبایی های طبیعت - بیان	کودکان به آثار فرهنگی و هنری کودک در منزل- گردش های خانوادگی جهت آشنایی با محیط زندگی و طبیعی گفتگو با کودکان در مورد زیبایی های طبیعت - بیان
برورش قوه تخیل - تجسم - ایده پردازی کودکان	۳	در رکزیتی های محیط اطراف - حساسیت نسبت به زیبایی های اطراف - ایجاد توجه به آثار هنری	زیبایی های محیط اطراف - تأیید و تشویق نقاشی کودکان توسط والدین - نصب نقاشی کودکان روی دیوار منزل تشویق طرح ها و نقاشی های خلاصه کودکان	ایده های خلاقانه برای حفظ محیط زیست بیان کنند - تشویق ایده های کودکان - کمک به اجرای ایده های کودک	ایده های خلاقانه برای حفظ محیط زیست بیان کنند - تشویق ایده های کودکان - کمک به اجرای ایده های کودک
بررسی پدیده های طبیعی - آثار هنری	۴	معزوفی قوه تخیل - معرفی راهکارهایی پرورش تخیل و خلاقیت کودکان	از کودکان بخواهد که از پدیده های طبیعی شهر و کشور نقاشی بکشند یا انشا بنویسند - تشویق و تأیید آثار کودکان -	نقاشی - انشا	نقاشی کودکان بخواهد که از پدیده های طبیعی شهر و کشور نقاشی بکشند یا انشا بنویسند - تشویق و تأیید آثار کودکان -
به کارگیری اصول زیبایی شناسی و ارزشی در محیط زندگی و تأثیر آن در کیفیت زندگی کمک به کودک در شناسایی ویژگی هایی جسمی، نیازهای جسمی و کمک به کودک در خود آگاهی جسمی و شناختی تومندی های خود	۵	بیان کاربرد و ارتباط هنر و زیبایی در زندگی - بیان ارتباط هنر با کیفیت زندگی	از کودکان بخواهد ارتیاط هنر و زندگی شخصی خود را بیان کنند	بیان ویژگی های مثبت جسمی - بیان توانایی های ویژه بدنی - انجام مهارتهایی که یاد گرفته شده در منزل زنگی خود برای پدر و مادر صحبت کنند	بیان ویژگی های مثبت جسمی - بیان توانایی های ویژه بدنی - انجام مهارتهایی که یاد گرفته شده در منزل زنگی خود برای پدر و مادر صحبت کنند
تعلیم و تربیت زیستی و بدنه	۱	قدرت عضلاتی - مهارتهای بدنه وحركتی - شیرین کاری ها - استعداد ویژه ورزشی و بدنه در صورت وجود	از کودک به شناسایی ویژگی ها وتوانایی های جسمی کودک - تشویق توانایی ها ومهارتهای جسمی کودک برجسته کردن نقاط قوت وتوانایی های کودک در اجتماع های خانوادگی همراهی با کودک در برنامه های ورزشی مفرح - شرکت	بیان ویژگی های مثبت جسمی - بیان توانایی های ویژه بدنی - انجام مهارتهایی که یاد گرفته شده در منزل زنگی خود برای پدر و مادر صحبت کنند	بیان ویژگی های مثبت جسمی - بیان توانایی های ویژه بدنی - انجام مهارتهایی که یاد گرفته شده در منزل زنگی خود برای پدر و مادر صحبت کنند
انجام رفتارهایی در جهت سلامت و توانایی بدنه	۲	معزوفی تفریحات سالم و مفرح به کودک - همراهی کودک در ایجاد نشاط - ارتقا نشاط خانواده	در پیاده روی خانوادگی - هرماهی والدین در ورزشهای سبک - استخراج - کوهنوردی - همراهی کودک در تماشای مسابقات ورزشی و...	از کودک بخواهد جهت برنامه های خانوادگی برنامه ریزی کرده و به والدین یاد اوری کند - شرکت در برنامه های مفرح ورزشی	از کودک بخواهد جهت برنامه های خانوادگی برنامه ریزی کرده و به والدین یاد اوری کند - شرکت در برنامه های مفرح ورزشی

ساحت تربیتی	جلسه	اهداف تربیتی	محظا	تکلیف والدین	تکالیف فرزندان توسط والدین
۳	آگاهی و شناخت نسبت به محیط زیست خود	معرفی محیط زیست سیان مزایای محیط زیست پاکیزه در کیفیت زندگی	سپردن مسولیت به کودکان در حفظ محیط زیست - نشویق کودکان	نقاشی از محیط زیست - برای حفظ محیط زیست چند پیشنهاد ارائه کنند	
۴	ایجاد الگوی رفتاری مناسب وارتقا سلامت و شادابی - آموزش بهداشت فردی و سلامت آشنازی با انواع تفریحات سالم فردی و خانوادگی	معرفی رفتارهای نشاط آور - نرمیش صبحگاهی خانوادگی - کوکنوری - گردش در صحرا وباغ - معرفی غذاهای سالم - خواب مناسب - بیان بهداشت فردی و مرابت از خود در برابر بیماری ها	همراهی با کودکان در نرمیش صبحگاهی - گردش و بازیهای خانوادگی - گردش های خانوادگی	برنامه ریزی ورزش و تفریحات خانوادگی را انجام می دهد - تهیه برنامه غذایی پیشنهادی برای خانواده -	
۱	علمی و تربیت علمی و فناوری	مطالعه کوهها، جنگل ها - محیط زیست - بیماری ها و .... طبق علوم تجربی یا به محظا کتاب ریاضی پایه	همراهی با کودک در انجام ازمایش ها و کسب تجارب و در اختیار گذاشتن مواد ووسایل و نشویق به خاطر یافته ها	انجام آزمایش های علوم - پیدا کردن راه حل های خلاقانه برای مسائل ریاضی	
۲	اشتراک گذاری نتایج و تفاسیر یافته های علمی با دوستان	اشتراک گذاری نتایج و تفاسیر یافته های علمی	همراهی با کودکان در تفسیر نتایج و انجام پژوهه های علمی با دوستان و همسالان	تشکیل گروههای درسی - هم افزایی با دوستان در انجام آزمایش ها - تفسیر نتایج - نتیجه گیری	
۳	پرسشگری و خلاقیت - پرورش مهارت انجام کارهای عملی و فناوری	پرسشگری و خلاقیت - پرورش مهارت انجام کارهای عملی و فناوری	همراهی با کودک در انجام روش علمی - نشویق کودک پس از گذر از هر مرحله پژوهش - درهایی به روی تجربیات جدید برای کودکان باز کنید	ارایه پژوهه های پژوهشی و آزمایش های علوم تجربی پایه	
۴	طراحی کالا و وسایل مورد نیاز زندگی	آموزش طراحی وسایل مورد نیاز زندگی یا طراحی ابزار یا وسیله ای که باعث بهبود در زندگی شود	کمک به فرزندان در اجرا و ساخت ایده ها تشویق طرح های اجرایی - در اختیار قرار دادن وسایل وابزار تشویق کودکان به حل مسائل روز مرہ - همراهی با کودکان در حل مساله - کودکان را با چالش ها رو به رو کنید و آنها را راهنمایی کرده و در نهایت تشویق کنید.	طراحی اجرا و ساخت ایده ها به کمک والدین و مدرسه	
۵	حل مسائل زندگی به روش حل مسله	حل مسائل زندگی به روش حل مسله	کمک به فرزندان در شناخت از نقش های فردی و گروهی - خانواده - آشنایی با مهارت دوست یابی و همراهی با دوستان - تبیین نقش مدرسه، معلم و کارهای گروهی - تبیین نقش گروه، خانواده، محله	انجام کارهای روزمره - حل مسائل روزمره که توسط والدین لیست شده است	
۱	آشنایی با نقش کودک در خانواده، دوستان، مدرسه و محله - آشنایی با وظایف فرد در گروه - پرورش روحیه تعلق به گروه، خانواده، محله	آشنایی با نقش کودک در خانواده، دوستان، مدرسه و محله - آشنایی با وظایف فرد در گروه - پرورش روحیه تعلق به گروه، خانواده، محله	همکاری و همراهی دوستان در انجام کارهای گروهی - معرفی خانواده - محله - شهر به دوستان و اعضای خانواده -		

ساحت تربیتی	جلسه	اهداف تربیتی	محظوظ	تکلیف والدین	تکالیف فرزندان توسط والدین
۱		شهر - پرورش هوش هیجانی	قوانین کارهای گروهی (همکاری و همیاری)	والدین - همانگی با خانواده دوستان فرزند - تشویق به همیاری و همکاری با دوستان - واگذاری کارهای گروهی با همکاری مدرسه	ثبت رفتارهای مثبت کودک و تشویق آنها (اقتصاد ژئونی در مورد رفتارهای مثبت فردی و اجتماعی) تشویق به انجام کارهای مشارکتی وقت گذاشتن و صحبت کردن با کودکان - به آنها یاد بدهید برای خود ارزش قابل باشند و به شخصیت خود احترام بگذارند - ایجاد جو امن خانواده با روابط صحیح ذوجین - تشویق و همراهی کودکان در انجام وظیفه در قبال بزرگ تر ها - عشق ورزیدن بدون قید وشرط - به کودکان بگویید که عاشق آنها هستید - آموزش انعطاف پذیری به کودکان - تشویق به انجام کارهای خانه
۲		آشنایی با رفتارهای همدلانه - همیاری - کمک به هم نوع - کمک به فقراء - همدردی - تبیین مشارکت جویی و نقش مشارکت و همیاری در موقعیت کارها - معرفی مولفه های احترام و تکریم فردی و اجتماعی - تبیین آداب اجتماعی - احترام به شخصیت خود	قوانین کارهای گروهی (همکاری و همیاری)	والدین - همانگی با خانواده دوستان فرزند - تشویق به همیاری و همکاری با دوستان - واگذاری کارهای گروهی با همکاری مدرسه	ثبت رفتارهای مثبت کودک و تشویق آنها (اقتصاد ژئونی در مورد رفتارهای مثبت فردی و اجتماعی) تشویق به انجام کارهای مشارکتی وقت گذاشتن و صحبت کردن با کودکان - به آنها یاد بدهید برای خود ارزش قابل باشند و به شخصیت خود احترام بگذارند - ایجاد جو امن خانواده با روابط صحیح ذوجین - تشویق و همراهی کودکان در انجام وظیفه در قبال بزرگ تر ها - عشق ورزیدن بدون قید وشرط - به کودکان بگویید که عاشق آنها هستید - آموزش انعطاف پذیری به کودکان - تشویق به انجام کارهای خانه
۳		آشنایی با وظایف فرد در قبال دیگران - پدر، مادر معلم و دوستان و جامعه محلی	تبیین وظایف کودکان در قبال پدر، مادر، پدر بزرگ ها و مادر بزرگ ها - معلم و اعضای جامعه محلی	آشنایی با وظایف فرد در قبال دیگران - پدر، مادر معلم و دوستان و جامعه محلی	آشنایی با وظایف فرد در قبال دیگران - پدر، مادر معلم و دوستان و جامعه محلی
۴		آشنایی با نقش خود به عنوان یک شهر وند ایرانی و ایجاد تعلق خاطر به وطن، هویت ملی و مذهبی	تبیین هویت ملی و تقویت احساس تعلق به مهمن و وطن - معرفی کشور - پرچم - سرود ملی - افتخارات ملی - تبیین دین و مذهب - معرفی افتخارات دینی و مذهبی واصول دین و قرآن	تشویق کودکان در هویت پذیری - همراهی و شرکت با کودکان در مراسم های اجتماعی - ملی و مذهبی	آشنایی با وظایف فرد در قبال دیگران - پدر، مادر معلم و دوستان و جامعه محلی
۵		کسب مهارت های شهر وندی و اشتایی کودک با اشتایی کودک نوع دوستی - ایثار - مسولیت پذیری	تبیین مهارتهای شهر وندی و اجتماعی - اشتایی به مشارکت در فعالیتهای زیست محیطی - فرهنگی - اجتماعی - مهارت های شهر وندی	هرمراهی با کودکان در انجام مهارتهای اجتماعی - تشویق کودک - دادن مسولیت بو کودکان - تلاش در جهت استقلال آنها - آموزش مهارت های شهر وندی	آشنایی با وظایف فرد در قبال دیگران - پدر، مادر معلم و دوستان و جامعه محلی
۶		اشناختی کودک با سبک زندگی سالم اجتماعی و حفاظت از خود	تبیین اسباب های اجتماعی - مدیریت فضای مجازی و اینترنت - معرفی سبک زندگی سالم و شاداب جهت والدین	مدیریت و کنترل کودکان در مقابله آسیب های اجتماعی - مدیریت کودکان در استفاده از بازی های رایانه ای - اینترنت و... در صورت استفاده قبلی از بازی های رایانه ای -	آشنایی کودک با سبک زندگی سالم اجتماعی و حفاظت از خود

ساحت تربیتی	جلسه	اهداف تربیتی	محتوا	تکلیف والدین	تکالیف فرزندان توسط والدین
آشنایی با روش های صرف بهینه و صرفه جویی در زندگی	۱	و دیگران در برابر اسیب های اجتماعی	معرفی شیوه های مدیریت صریح صرف انرژی - بیان روایات در موردنظر صرفه جویی و جلوگیری از اصراف	فضای مجازی - اینترنت و ... ایجاد امنیت و آرامش در خانواده -	تئیه برنامه مدیریت مصرف انرژی منزل
علمی و تربیت اقتصادی و حرفه ای	۲	آموزش مهارت های ساده کار افرینی و اشتایی با ساخت یک محصول ساده به کمک کاکتوس و گل و گیاه پرورش قوه خلاقیت	آموزش ساخت صنایع دستی با منابع در دسترس - پخت غذاء، ساندویچ - شمع سازی - برورش کاکتوس و گل و گیاه	آموزش ساخت صنایع دستی و هنر های خانگی - تشویق وترغیب کودکان	ساخت کاردستی و صنایع دستی پخت غذا و ساندویچ های ساده - عرضه در نمایشگاه های فنگی و فضایی یا نمایشگاه مدرسه
آشنایی کودک با مبانی تولید - توزیع و صرف	۳	آشنایی کودک با تولید - صنایع - توزیع - عرضه و تقاضا - کشاورزی و صرفه جویی	آموزش مهارت های پرورش خلاقیت کودکان -	تشویق ایده های کودکان	ایده پردازی و ساخت ایده ها - تئیه لیستی از ایده هایی که به نظر آنها می رسد.
آشنایی کودکان با اخلاقی اقتصادی - حق الناس - کار و تلاش - پشتکار - صرفه جویی - پس انداز	۴	آشنایی با مبانی اخلاق اقتصاد - حق الناس - انصاف - پشتکار - تولید ملی و داخلی - صرفه جویی و فرهنگ پس انداز	آشنایی با تولید - صنایع - توزیع کالاهایی که در منزل مصرف می شود از نظر تولید - قیمت و ... بررسی کنند	از کودکان خواسته شود صورت روزانه مصادیق اجرای رعایت حق الناس - انصاف، صرفه جویی و پس اندازرا در زندگی خود مشخص کنند.	ایده پردازی و ساخت ایده ها - تئیه لیستی از ایده هایی که به نظر آنها می رسد. مدیریت مصرف کالا و خدمات خانواده - تئیه لیستی از مواد مصرفی خانواده
آشنایی و تربیت همکاری و اخلاقی حقوق انسان و امنیت اجتماعی	۵	آشنایی و تربیت همکاری و اخلاقی حقوق انسان و امنیت اجتماعی	آشنایی با مبانی اخلاق اقتصاد - حق الناس - انصاف - پشتکار - تولید ملی و داخلی - صرفه جویی و فرهنگ پس انداز	از کودکان بخواهند به کار و تلاش - پشتکار - صرفه جویی - پس انداز	کودک در یک دفتر مدیریت مصرف و اجرای مصادیق رعایت اخلاق اقتصادی و خرد و فروش را برای خود مشخص کند.

با $0/0/11$ است، به نظر می رسد که فرض برابری واریانس جمله خطای سطح متغیر خود تنظیمی، رد شده است، زیرا مقدار برآورد شده کمتر از $0/0/5$ است. علی رغم این نتیجه می توان گفت که این نتیجه چندان اهمیت ندارد زیرا اختلاف واریانس ها (انحراف معیارها) بسیار ناچیز است و می توان در تحلیل کوواریانس از آن صرف نظر کرد.

با توجه به مقدار سطح معناداری متغیر عزت نفس که برابر با $0/543$ است، به نظر می رسد که فرض برابری واریانس جمله خطای سطح متغیر عامل، تأیید شده است زیرا مقدار برآورد شده بیشتر از $0/0/5$ است، در نتیجه فرض صفر که برابری واریانس ها خواهد بود تأیید می شود.

مطابق تحلیل محظوظ شد در برنامه آموزش والد - فرزند که بر اساس تربیت تمام ساحتی سند تحول بنیادین بر اهداف تربیتی، محظوظ، تکلیف والدین، تکالیف فرزندان توسط والدین تأکید شده است و مطابق ساحت تربیتی هر کدام از این مقوله های فرعی که خود دارای چندین مفهوم اولیه بودند در قالب مفاهیم انتزاعی تر، تربیت اعتقادی اخلاقی، تعلیم و تربیت زیبایی شناسی و هنری، تعلیم و تربیت زیستی و بدنی، تعلم و تربیت علمی و فناوری، تعلیم و تربیت اجتماعی، تعلیم و تربیت اقتصادی و حرفه ای دسته بندی شدند. برنامه فوق در چندین جلسه به والدین دانش آموزان دچار اختلال یادگیری در پژوهش حاضر آموزش داده شد.

با توجه به نتایج جدول ۴، فرض مبنی بر همگونی واریانس ها در دو گروه گواه و آزمایش خود کارآمدی در سطح $0/0/5$ رد نمی شود. در نتیجه فرض برابری واریانس ها تأیید می شود. با توجه به مقدار سطح معناداری که برابر

جدول ۳. وضعیت خودکارآمدی، خودتنظیمی و عزت نفس شرکت کنندگان قبل و بعد از مداخله

متغیر	گروه	حالت	میانگین	انحراف معیار
خودکارآمدی	گواه	پیش آزمون	۵۶/۲۰	۵/۴۵
	گواه	پس آزمون	۵۶/۳۳	۴/۳۶
	آزمایش	پیش آزمون	۵۶/۴۶	۶/۱۷
	آزمایش	پس آزمون	۶۵/۸۶	۵/۵۹
	گواه	پیش آزمون	۴۴/۰۶	۳/۲۸
	گواه	پس آزمون	۴۳/۵۳	۲/۹۴
	آزمایش	پیش آزمون	۴۳/۸۶	۳/۲۷
	آزمایش	پس آزمون	۵۳/۶۰	۴/۰۱
	گواه	پیش آزمون	۱۶/۰۳	۲/۲۴
	گواه	پس آزمون	۱۶/۴۳	۲/۶۸
عزت نفس	آزمایش	پیش آزمون	۱۵/۷۰	۱/۸۷
	آزمایش	پس آزمون	۲۱/۵۳	۱/۳۴

جدول ۴. همگنی واریانس متغیرهای خودکارآمدی، خودتنظیمی و عزت نفس

متغیر	F	مقدار	سطح معناداری	درجه آزادی ۱	درجه آزادی ۲
خودکارآمدی	۱/۷۰۹	۱	۰/۲۰۲	۲	
خودتنظیمی	۷/۵۰۸	۱	۰/۰۱۱	۲۸	
عزت نفس	۰/۳۷۹	۱	۰/۵۴۳	۲۸	

جدول ۵. همبستگی بین متغیر کمکی و متغیر خودکارآمدی، خودتنظیمی و عزت نفس

متغیر	متغیر	مقدار همبستگی	سطح معناداری	متغیر
خودکارآمدی	متغیر کمکی	۰/۶۵۷***		خودکارآمدی
خودتنظیمی	متغیر کمکی	۰/۲۹۷		خودتنظیمی
عزت نفس	متغیر کمکی	۰/۲۷۷		عزت نفس

(پس آزمون خودتنظیمی) برابر با ۰/۲۹۷ است که به لحاظ آماری تفاوت معناداری با صفر ندارد. همچنین رابطه بین متغیر کمکی (پیش آزمون عزت نفس) با متغیر وابسته (پس آزمون عزت نفس) برابر با ۰/۲۷۷ است که به لحاظ آماری تفاوت معناداری با صفر ندارد.

با توجه به نتایج جدول ۵ رابطه بین متغیر کمکی (پیش آزمون خودکارآمدی) با متغیر وابسته (پس آزمون خودکارآمدی) برابر با ۰/۶۵۷ است که به لحاظ آماری در سطح خطای ۰/۰۱ معنادار است. با توجه به نتایج، رابطه بین متغیر کمکی (پیش آزمون خودتنظیمی) با متغیر وابسته

جدول ۶. همگنی شب رگرسیون در ارتباط با متغیر خودکارآمدی، خودتنظیمی و عزت نفس

متغیر	منبع	مقدار	سطح معناداری
خودکارآمدی	گروه* متغیر کمکی	۰/۲۶۹	۰/۶۰۸
خودتنظیمی	گروه* متغیر کمکی	۰/۷۲۸	۰/۴۰۱
عزت نفس	گروه* متغیر کمکی	۱/۳۶۷	۰/۲۵۳

بیشتر از ۰/۰۵ می‌باشد. این امر نشان دهنده این است که پیش‌فرض همگنی شب رگرسیون رعایت می‌شود. با توجه به جدول فوق ملاحظه می‌شود

با استناد به نتایج جدول ۶ با توجه به جدول فوق ملاحظه می‌شود سطح معناداری متغیر گروه تحقیق*پیش آزمون خودکارآمدی برابر ۰/۶۰۸ و

معناداری متغیر گروه تحقیق* پیش آزمون عزت نفس برابر $۰/۲۵۳$ و بیشتر از $۰/۰۵$ می باشد. این امر نشان دهنده این است که پیش فرض همگنی شب رگرسیون رعایت می شود.

سطح معناداری متغیر گروه تحقیق* پیش آزمون خودتنظیمی برابر $۰/۷۲۸$ و بیشتر از $۰/۰۵$ می باشد. این امر نشان دهنده این است که پیش فرض همگنی شب رگرسیون رعایت می شود. با استناد به نتایج بالا ملاحظه می شود سطح

جدول ۲. آزمون اثربخشی آموزشی والد - فرزند بر سطح خودکارآمدی، خودتنظیمی و عزت نفس دانشآموزان

منبع	متغیر وابسته	F	مقدار	سطح معناداری	ضریب مجددات جزئی
گروه	خودکارآمدی	$۱۲۸/۸۹۸$	$۰/۰۰۱$	$۰/۸۲۷$	
گروه	خودتنظیمی	$۹۰/۷۷۵$	$۰/۰۰۱$	$۰/۷۷۱$	
گروه	عزت نفس	$۶۳/۶۵۴$	$۰/۰۰۱$	$۰/۷۰۲$	

بحث و نتیجه گیری

پژوهش حاضر با هدف تدوین برنامه آموزشی والد - فرزند بر اساس تربیت تمام ساحتی سند تحول بنیادین و اثربخشی آن بر عزت نفس، خودکارآمدی و خودتنظیمی دانشآموزان دچار اختلال یادگیری ویژه انجام شد. تجزیه و تحلیل یافته ها نشان داد آموزش والد - فرزندی بر اساس تربیت تمام ساحتی سند تحول بنیادین، شش ساحت اصلی به عنایین تربیت اعتقادی اخلاقی، تعلیم و تربیت زیبایی شناسی و هنری، تعلیم و تربیت زیستی و بدنی، تعلیم و تربیت علمی و فناوری، تعلیم و تربیت اجتماعی، تعلیم و تربیت اقتصادی و حرفة ای را دنبال می کند که در ذیل آن اهداف تربیتی، محتوا، تکلیف والدین و تکالیف فرزندان در قالب اهداف عملیاتی یا همان مفاهیم باز قرار داشتند. این یافته با نتایج مطالعات اکبری زردخانه و محمودی (۱۳۹۴) مبنی بر این که با بررسی تأثیر آموزش برنامه تحول نوجوان به والدین بر ارتباط والد - فرزند و کارکرد خانوادگی نشان داد برنامه آموزشی بر خرده مقیاس های انسجام و احترام متقابل، مهارت مقابله، تصمیم گیری، و حل مسئله اثر دارند، خاوری و همکاران (۱۳۹۳) به جهت این که با مطالعه نقش مشارکتی خانواده در سند تحول بنیادین آموزش و پرورش گزارش کردند در سند تحول بنیادین برخی از اهداف و راهکارها بر نقش مشارکتی خانواده تأکید دارند و مشارکت والدین در تربیت رسمی و عمومی پیش از پیش مورد توجه می باشد، همخوان است.

در تبیین این یافته می توان به این موضوع اشاره کرد که در فلسفه تعلیم و تربیت جمهوری اسلامی ایران به انواع و ابعاد مختلف تربیت پرداخته شده است و خود تربیت بر اساس ابعاد و ساحت های وجودی متریبان و توجه به شؤون مختلف حیاط طیبه (زنگی پاک) به شش ساحت تقسیم شده است. مبانی نظری سند تحول، نقش خانواده در پرورش کودکان را نشان می دهد.

در جدول ۷ مشاهده می شود، در پس آزمون نمرات خودکارآمدی کل آزمایش (گروهی که آموزش دریافت کردند) با نمرات خودکارآمدی در گروه گواه تفاوت معناداری وجود دارد (سطح معناداری کمتر از $۰/۰۵$). در نتیجه می توان دریافت که شرکت کنندگانی که مداخله دریافت می کنند، نسبت به دیگر افراد، خودکارآمدی کل بیشتری دارند. به طور کلی مشاهدات بیان می کند که آموزش والد - فرزندی بر اساس تربیت تمام ساحتی سند تحول بنیادین بر بهبود خودتنظیمی کل آزمایش (گروهی که آموزش دریافت کردند) با نمرات خودتنظیمی در گروه گواه تفاوت معناداری وجود دارد (سطح معناداری کمتر از $۰/۰۵$). در نتیجه می توان دریافت که شرکت کنندگانی که مداخله دریافت می کنند، نسبت به دیگر افراد، خودتنظیمی کل بیشتری دارند. به طور کلی مشاهدات بیان می کند که آموزش والد - فرزندی بر اساس تربیت تمام ساحتی سند تحول بنیادین بر بهبود خودتنظیمی دانشآموزان با اندازه اثر (۰/۷۷۱) تأثیر گذار است. همچنین در پس آزمون نمرات خودتنظیمی کل آزمایش (گروهی که آموزش دریافت کردند) با نمرات خودتنظیمی در گروه گواه تفاوت معناداری وجود دارد (سطح معناداری کمتر از $۰/۰۵$). در نتیجه می توان دریافت که شرکت کنندگانی که مداخله دریافت می کنند، نسبت به دیگر افراد، خودتنظیمی کل بیشتری دارند. به طور کلی مشاهدات بیان می کند که آموزش والد - فرزندی بر اساس تربیت تمام ساحتی سند تحول بنیادین بر بهبود خودتنظیمی دانشآموزان با اندازه اثر (۰/۷۰۲) تأثیر گذار است. همچنین نتایج نشان داد در پس آزمون نمرات عزت نفس کل آزمایش (گروهی که آموزش دریافت کردند) با نمرات عزت نفس در گروه گواه تفاوت معناداری وجود دارد (سطح معناداری کمتر از $۰/۰۵$). در نتیجه می توان دریافت که شرکت کنندگانی که مداخله دریافت می کنند، نسبت به دیگر افراد، عزت نفس کل بیشتری دارند. به طور کلی مشاهدات بیان می کند که آموزش والد - فرزندی بر اساس تربیت تمام ساحتی سند تحول بنیادین بر بهبود عزت نفس دانشآموزان با اندازه اثر (۰/۷۰۲) تأثیر گذار است.

احساسات و ذوق زیبایی شناختی متربیان است. تأکید بر پرورش حواس، فراهم‌سازی زمینه‌های مناسب پرورش تخیل و قوهٔ خیال، فراهم‌سازی زمینه و شرایط آفرینش‌گری و خلاقیت متربیان، از اصول این ساحت تربیتی است. همچنین ساحت تربیت علمی و فناوری بخشی از جریان تربیت رسمی و عمومی ایران است که ناظر به کسب شایستگی‌ها (صفات و توانمندی‌ها و مهارت‌ها) است که متربیان را در شناخت و بهره‌گیری و توسعه نتایج تجارب و متراکم بشری در عرصه علم و فناوری یاری می‌کند.

نتایج پژوهش حاضر نشان داد آموزش والد - فرزندی بر اساس تربیت تمام ساختی سند تحول بنیادین بر بهبود خودکارآمدی دانش‌آموزان با اندازه اثر (۰/۸۲۷) تأثیرگذار است. این یافته با نتایج مطالعات (اسماعیلی و اخوان تفتی، ۱۳۹۵) که نشان دادند آموزش رابطه والد - فرزندی بر خودکارآمدی و عزت نفس دانش‌آموزان دختر دارای اختلال یادگیری تأثیر مثبت معناداری دارد، و مطالعه ویسکریچ (۲۰۱۳) به جهت این که با بررسی روابط خانوادگی، عزت نفس و خودکارآمدی در میان کارگزاران زبان در بزرگسالان نو ظهور آمریکایی مکزیکی نشان داد که بین روابط خانوادگی با عزت نفس و خودکارآمدی ارتباط مثبت و معناداری وجود دارد، همخوان است. در مقابل این یافته، با نتایج مطالعه یوان و همکاران (۲۰۱۶) که با مطالعه خودکارآمدی، تعامل والد - فرزندی و عملکرد تحصیلی در مقایسه دانشجویان آمریکایی - اروپایی و آمریکایی - آسیایی در بین دانشجویان آمریکایی - اروپایی نشان دادند که رابطه والد - فرزند با سطح خودکارآمدی معنادار نیست، ناهمخوان است به این دلیل که احتمال داده می‌شود تفاوت‌های بین فرهنگی نقش متغیر تعديل‌گر را بازی می‌کنند. از طرف دیگر، در این پژوهش بر ساختهای رابطه والد - فرزندی در سند تحول بنیادی در کشور ایران تأکید شده و در بسیاری از موارد مفاد این سند با مفاد رابطه والد - فرزندی غربی متفاوت است. به طور کلی یکی از عوامل بسیار مهم بر خودکارآمدی کودکان ارتباط آن‌ها با والدین شان است. رابطه والد - فرزندی، یک رابطه مهم و حیاتی برای ایجاد امنیت و عشق است. همچنین نتایج نشان داد که آموزش والد - فرزندی بر اساس تربیت تمام ساختی سند تحول بنیادین بر بهبود خودتنظیمی دانش‌آموزان با اندازه اثر (۰/۷۷۱) تأثیرگذار است. این یافته با نتایج مطالعات رین و فان (۲۰۱۹) مبنی بر این که در مطالعه کارهای روزمره پیش‌دبستان‌های چینی و ارتباط آن با تعامل والد - فرزندی و خودتنظیمی کودکان نشان دادند بین روابط والد -

خانواده به طور طبیعی مهم‌ترین نقش را در زمینه‌سازی رشد و تحول فرزندان بر عهده دارد، لذا در دیدگاه اسلامی با ملاحظات گوناگون، بر جایگاه خانواده در فرآیند تربیت تأکید شده است.

همچنین ساحت تربیت اجتماعی و سیاسی بخشی از جریان تربیت رسمی عمومی ناظر به کسب شایستگی‌هایی است که متربیان را قادر می‌سازد تا به شهر و ندانی فعال و آگاه تبدیل شوند و در فعالیت‌های سیاسی و اجتماعی شامل ارتباط مناسب بادیگران (اعضای خانواده، خویشاوندان، دوستان و همسایگان) رعایت قانون، مسئولیت‌پذیری و مشارکت اجتماعی و پاسداشت ارزش‌های اجتماعی (بردباری، وفاق و همدلی، درک و فهم اجتماعی) مهارت‌های ارتباطی (بردباری، وفاق و همدلی، درک و فهم اجتماعی) مشارکت کنند. لازم به ذکر است جهت‌گیری ساحت تربیت اجتماعی و سیاسی، تربیت برای عضویت فضیلت مدارانه در خانواده صالح و جامعه صالح است. در این راستا ارتباط با خانواده یکی از اساسی‌ترین مؤلفه‌های ارتباط است که در شکل‌گیری بنیادی‌های هویت انسان نقشی انکار نشدنی دارد. بر این اساس، زندگی خانوادگی، آمادگی برای آن و شکل‌گیری و تداوم این شکل از حیات اجتماعی از مؤلفه‌ای اصلی و اساسی تربیت اجتماعی است.

علاوه بر این، ساحت تربیت زیستی و بدنی بخشی از جریان تربیت رسمی و عمومی به شمار می‌رود که ناظر به حفظ و ارتقای سلامت و رعایت بهداشت جسمی و روانی متربیان در قبال خود و دیگران، تقویت قوای جسمی و روانی، مبارزه با عوامل ضعف و بیماری، حفاظت از محیط‌زیست و احترام به طبیعت است. قلمرو این ساحت (پرورش قوای بدنی و تامین سلامت جسمی) مواردی مانند تربیت جنسی، سلامت فردی و اجتماعی (تأمین نیازهای اساسی، حفظ شادابی در زندگی، برخورداری از رفاه و سلامت استفاده از تغیریات سالم و اوقات فراغت، مراقبت از جسم و روح و پاکیزگی و آراستگی فردی و غیره) را پوشش می‌دهد و توجه به هماهنگی و متعادل ساختن ابعاد جسمانی، روانی، زیستی، اجتماعی و محیطی و معنوی رشد متربیان و توجه به ایجاد زمینه مناسب کسب شایستگی‌های پایه، مرتبط با ابعاد زیستی زندگی و خانوادگی متربیان از اصول مهم این ساحت است.

سرانجام این که ساحت تربیت زیبایی شناختی و هنری بخشی از جریان تربیت رسمی و عمومی است که ناظر به رشد قوهٔ خیال و پرورش عواطف،

متناوب سازی حجم و محتوی کتب درسی و ساعات و روزهای آموزشی با توانمندی‌ها و ویژگی‌های دانش‌آموزان، حاکمیت رویکرد فرهنگی - تربیتی در تولید محتوی و تقویت شایستگی‌های پایه دانش‌آموزان و بازنگری و اصلاح برنامه‌های درسی مبتنی بر رویکرد فرهنگی - تربیتی و تقویت و توسعه جنبه‌های تربیتی و اخلاقی آن‌ها به منظور فراهم آوردن زمینه تربیت‌پذیری دانش‌آموزان براساس فرهنگ اسلامی - ایرانی پیشنهاد می‌شود. به طور کلی به نظر می‌رسد آموزش رابطه والد - فرزندی بر اساس سند تحول بنیادین برای افزایش آگاهانه و توانایی افراد در برخورد مناسب با یکدیگر جهت ایجاد رابطه‌ای متقابل و صمیمانه و در نتیجه افزایش خودکارآمدی، خودتنظیمی و عزت نفس کارساز است.

ملاحظات اخلاقی

پیروی از اصول اخلاق پژوهش: مقاله حاضر برگرفته از رساله دکتری در رشته روانشناسی تربیتی، دانشگاه آزاد اسلامی، واحد سنترج است. در این پژوهش، تمام ملاحظات اخلاقی مربوط از جمله رضایت آگاهانه، محرومانه بودن اطلاعات و امانت داری در بیان نظرات شرکت کنندگان رعایت شده است.

حامی مالی: این پژوهش در قالب رساله دکتری و بدون حمایت مالی انجام شد.

نقش هر یک از نویسندها: نویسنده اول پژوهشگر اصلی این پژوهش است. نویسنده دوم، استاد راهنمای و نویسنده اگان سوم و چهارم نیز استاد مشاور رساله می‌باشند.

تضاد منافع: نویسنده اگان هیچ تضاد منافعی در رابطه با این پژوهش اعلام نمی‌نمایند.
تشکر و قدردانی: بدین وسیله از تمامی کسانی که در انجام این پژوهش با ما همکاری داشته‌اند، تشکر و قدردانی می‌شود.

فرزنده و خودتنظیمی رابطه مثبت و معناداری وجود دارد، کیارنس (۲۰۱۸) به جهت این که با بررسی رابطه معلم - دانش‌آموز، رابطه والد - فرزند، خودتنظیمی و شایستگی‌های اجتماعی در شروع یک برنامه سطح بالا نشان داد روابط والد - فرزندی در تبیین خودتنظیمی نقش دارد، همخوان است. در تبیین این یافته می‌توان گفت که خانواده نهاد اجتماعی است که در تربیت معنوی کودکان نقش دارد. مداخلاتی مانند فرزندپروری ذهن آگاهانه که مانع از ایجاد مشکلات در رابطه والدین - فرزند می‌شود، رویکردی امیدوار کننده در بهبود کیفیت رابطه والدین - فرزند و استراتژی‌های مدیریت رفتار و خودتنظیمی است.

سرانجام نتایج این پژوهش نشان داد که آموزش والد - فرزندی بر اساس تربیت تمام ساحتی سند تحول بنیادین بر بهبود عزت نفس دانش‌آموزان با اندازه اثر (۰/۷۰۲) تأثیرگذار است. این یافته با نتایج مطالعات (اسماعیلی و اخوان تفتی، ۱۳۹۵) مبنی بر این که با مطالعه اثربخشی آموزش رابطه والد - فرزندی بر خودکارآمدی و عزت نفس دانش‌آموزان دختر دارای اختلال یادگیری نشان دادند که آموزش مبتنی بر رابطه والد - فرزند بر خودکارآمدی و عزت نفس دانش‌آموزان دختر دارای اختلال یادگیری تأثیر مثبت معناداری دارد، طاهری و همکاران (۱۳۹۰) به جهت این که با بررسی تأثیر رابطه والد - فرزندی بر عزت نفس نوجوانان گزارش کردند رابطه والد - فرزندی با عزت نفس نوجوانان ارتباط مثبت و معنی‌داری است و رابطه مثبت نوجوان با مادر و همچنین رابطه مثبت نوجوان با پدر پیش‌بینی کننده عزت نفس بالاتر نوجوان می‌باشد همخوان است. علاوه بر این، مطالعه‌ای که با این یافته ناهخوان باشد، یافت نشد. مسئله مهمی که در تمام ادوار زندگی به خصوص دوران نوجوانی اهمیت ویژه‌ای دارد، داشتن عزت نفس بالا برای نوجوانان است. عزت نفس به احساس رضایت و میزان ارزشمندی فرد از خود اشاره دارد و نیز متأثر از ارتباط با دیگران است. عزت نفس از طریق تعیین احساس کفایت و شایستگی فرد شکل می‌گیرد و همچنین احساس کفایت فرد بر نگرش‌ها و رفتارهای او تأثیر می‌گذارد.

References

- Abolghasemi, A., Barzegar, S., & Rostamoghi, Z. (2015). The effectiveness of self-regulation learning training on academic motivation and self-efficacy of students with mathematics disorder. *Journal of Learning Disabilities*, 4(2), 6-21. (Persian) https://jld.uma.ac.ir/article_258.html?lang=en
- Afroz, G., Ghasemzadeh, S., Taziki, T., & Delgoshad, A. (2014). Effectiveness of mood regulation skills training on self concept and social competence of students with learning disabilities. *Journal of Learning Disabilities*, 3(3), 6-24. (Persian) <https://doi.org/jld-3-3-93-3-1>
- Akbari Zardkhaneh, S., & Mahmoodi, M. (2015). The efficacy of adolescent development training program to parent on parent-child relationship and family function. *Quarterly Journal of Child Mental Health*, 2(2), 47-57. (Persian) <http://childmentalhealth.ir/article-1-44-en.html>
- Esmaeili, N., & Akhavan Tafti, M. A. (2016). Effectiveness of parent-child relationship on self-efficacy and self-esteem of girl students with learning disorder. *International Journal of Humanities and Cultural Studies*, 2016, 2447-2463. (Persian). <file:///C:/Users/jamjam/Downloads/4021395h0222.pdf>
- Zardkhaneh, S., & Mahmoodi, M. (2015). The efficacy of adolescent development training program to parent on parent-child relationship and family function. *Quarterly Journal of Child Mental Health*, 2(2), 47-57. (Persian) <http://childmentalhealth.ir/article-1-44-fa.html>
- Cortiella, C., & Horowitz, S. H. (2014). The state of learning disabilities: Facts, trends and emerging issues. New York: National center for learning disabilities, 25.
- Damodaran, D. (2015). Parent Child Interaction Therapy (PCIT): Child well-being through an effective parenting intervention. <http://dx.doi.org/10.2139/ssrn.2629025>
- Emami, S., & Mohammadi, MR (2004). *New methods in educating children and adolescents*. Tehran: Next Generation Publications. (Persian)
- Kearns, A. C. (2018). *Student-Teacher Relationships, Parent-Child Relationships, Self-Regulation, and Social Competence in a Head Start Program* (Doctoral dissertation).
- Hosseinkhanzadeh, A. A., Taher, M., Seyednuri, S. Z., Yahyazadeh, A., & Esapour, M. (2014). Relationship between interaction parent-child with addictability rate and heterosexual orientation in students. *Scientific Quarterly Research on Addiction*, 7(28), 59-74. (Persian) <http://etiadpajohi.ir/article-1-279-fa.html>
- Maki, K. E., Floyd, R. G., & Roberson, T. (2015). State learning disability eligibility criteria: A comprehensive review. *School Psychology Quarterly*, 30(4), 457. <https://doi.org/10.1037/spq0000109>
- Ryan, R. M., & Lynch, J. H. (1989). Emotional autonomy versus detachment: Revisiting the vicissitudes of adolescence and young adulthood. *Child development*, 340-356. <https://www.jstor.org/stable/1130981?typeAccessWorkflow=login>
- Sheperis, C., Sheperis, D., Monceaux, A., Davis, R. J., & Lopez, B. (2015). Parent-child interaction therapy for children with special needs. *The professional counselor*, 5(2), 248. <https://tpcjourn.alnbcc.org/wpcontent/uploads/2015/03/Pages%20248%20E%2080%93260.pdf>
- Rezapour Mirsaleh, Y., esmailbeigi, M., & Delavari, M. (2018). Investigating the effectiveness of intervention based on acceptance and commitment in parent-child conflict resolution strategies in mothers of students with learning disabilities. *Journal of Learning Disabilities*, 7(3), 77-90. (Persian) <https://doi.org/10.22098/jld.2018.628>
- Soleymani, E., Zahed Babolan, A., Farzaneh, J., & Setoudeh, M. (2011). A comparison of alexithymia and the social skills in students with and without learning disorders. *Journal of Learning Disabilities*, 1(1), 93-78. (Persian) <https://doi.org/jld-1-1-90-7-6>
- Schultz, D. P., & Schultz, S. E. (2016). Theories of personality. Cengage Learning.
- Taheri, M., Mahdavian, A., & Farahati, M (2011). The effect of parent-child relationship on adolescents' self-esteem. *The Second National Conference on Family Psychology - Psychology. Marvdasht, Islamic Azad University, Marvdasht Branch.* (Persian) <https://civilica.com/doc/246870/>
- Yuan, S., Weiser, D. A., & Fischer, J. L. (2016). Self-efficacy, parent-child relationships, and academic performance: A comparison of European American and Asian American college students. *Social Psychology of Education*, 19, 261-280. <https://doi.org/10.1007/s11218-015-9330-x>